

กรอบการพัฒนากาษตรเชิงพื้นที่ อำเภอรัญบุรี ปี ๒๕๖๙

สำนักงานเกษตรอำเภอรัญบุรี
จังหวัดปทุมธานี

คำนำ

แผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอฉบับนี้ จัดทำขึ้นตามกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ โดยการจัดเวทีชุมชนในระดับหมู่บ้านและตำบล ภายใต้หลักการที่ชุมชนมีส่วนร่วมคิด วิเคราะห์และตัดสินใจในการกำหนดแผนพัฒนาพื้นที่ด้วยตนเอง ภายใต้ข้อมูลพื้นฐานของชุมชน แล้วนำมา วิเคราะห์ สังเคราะห์ สรุป รวบรวม จัดทำเป็นแผนพัฒนาการเกษตรระดับอำเภอ

เนื้อหาภายในฉบับนี้ครอบคลุมการวิเคราะห์สถานการณ์ภาคการเกษตรของอำเภอธัญบุรี ในมิติต่างๆ ตลอดจนการกำหนดโครงการยุทธศาสตร์ที่มุ่งเน้นการแก้ปัญหา Pain Point ในพื้นที่ โดยเฉพาะ การจัดการปัญหาหมอกควันและฝุ่นละออง PM ๒.๕ การยกระดับมาตรฐานสินค้าเกษตรด้วยระบบตรวจสอบย้อนกลับอัจฉริยะ และการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วยการตลาดดิจิทัล ซึ่งถือเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนผลิตภัณฑ์ มวลรวมภาคเกษตร (GPP Agriculture) ของจังหวัดปทุมธานีให้เติบโตตามเป้าหมาย

ดังนั้น จึงได้จัดทำโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ตามแผนพัฒนาการเกษตรของอำเภอธัญบุรี ซึ่งปรากฏอยู่ในเอกสารฉบับนี้ คณะทำงานหวังว่ากรอบการพัฒนาดังนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเกษตรกร ในพื้นที่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่เศรษฐกิจฐานราก และยกระดับคุณภาพชีวิตของเกษตรกรอำเภอธัญบุรีให้มีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน อย่างเป็นรูปธรรมหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาการเกษตรของอำเภอธัญบุรีนี้ ได้เป็นอย่างดีต่อไป

สำนักงานเกษตรอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี
กุมภาพันธ์ ๒๕๖๙

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

สารบัญตาราง

สารบัญภาพ

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

ข้อมูลด้านกายภาพ

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง	๑
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่	๑
๑.๒ อาณาเขตติดต่อ	๑
๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง	๒
๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)	๓
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม	๓
๒.๒ กลุ่มชุดดิน	๓
๓. สภาพภูมิอากาศ	๓
๓.๑ ฤดูกาล	๔
๓.๒ ปริมาณน้ำฝนปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ	๔
๔. เส้นทางคมนาคม	๔
๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล	๔
๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างภาค/จังหวัด/อำเภอ	๔
๕. แหล่งน้ำและระบบชลประทาน	๕
๕.๑ แหล่งน้ำธรรมชาติ	๕
๕.๒ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ	๕
๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน (Land Used)	๗

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

๑. ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ	๑๐
๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI	๑๐

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร	๑๐
๑.๑ เกษตรกร	๑๔
๑.๒ องค์กรและสถาบันเกษตรกร	๑๔

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ ๒ การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี	
๑ ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ	๒๒
๑.๑ แหล่งน้ำหลัก	๒๒
๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม	๒๒
๑.๓ สถานการณ์ใช้เทคโนโลยีการผลิต	๒๕
๑.๔ ปฏิทินการเพาะปลูก	๒๗
๑.๕ ต้นทุนการผลิต	๒๗
๑.๖ สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด	๒๘
๑.๗ เกษตรกรและองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๒๘
๒ การวิเคราะห์ Supply chain	๒๙
บทที่ ๓ บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๓๐
๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ	๓๑
๒. สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๓๕
บรรณานุกรม	

สารบัญตาราง

ตารางที่ ๑	แสดงเขตการปกครอง	๒
ตารางที่ ๒	สรุปเขตการปกครอง	๒
ตารางที่ ๓	แสดงข้อมูลฤดูกาล	๔
ตารางที่ ๔	แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี	๔
ตารางที่ ๕	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง	๖
ตารางที่ ๖	แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก	๗
ตารางที่ ๗	แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน	๗
ตารางที่ ๘	แสดงข้อมูลบ่อบาดาล	๗
ตารางที่ ๙	แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๗
ตารางที่ ๑๐	แสดงข้อมูลด้านพืช	๙
ตารางที่ ๑๑	แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์	๙
ตารางที่ ๑๒	แสดงข้อมูลด้านประมง	๙
ตารางที่ ๑๓	แสดงจำนวนครัวเรือน และประชากร	๑๑
ตารางที่ ๑๔	แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ	๑๑
ตารางที่ ๑๕	แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร	๑๑
ตารางที่ ๑๖	แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร	๑๒
ตารางที่ ๑๗	แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์	๑๒
ตารางที่ ๑๘	แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร	๑๔
ตารางที่ ๑๙	จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์	๑๕
ตารางที่ ๒๐	แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	๑๕
ตารางที่ ๒๑	ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	๑๖
ตารางที่ ๒๒	ข้อมูลกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร	๑๗
ตารางที่ ๒๓	ข้อมูลกลุ่มยุวเกษตรกร	๑๗
ตารางที่ ๒๔	ข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์	๑๗
ตารางที่ ๒๕	แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร	๑๘
ตารางที่ ๒๖	แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร	๑๙
ตารางที่ ๒๗	แสดงข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน	๑๙
ตารางที่ ๒๘	ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๒๐
ตารางที่ ๒๙	ข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่	๒๑
ตารางที่ ๓๐	เขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว	๒๒
ตารางที่ ๓๑	พื้นที่ปลูกข้าว	๒๒
ตารางที่ ๓๒	พื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม	๒๓
ตารางที่ ๓๓	ปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี	๒๗
ตารางที่ ๓๔	ต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๘	๒๗
ตารางที่ ๓๕	ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว	๒๘
ตารางที่ ๓๖	แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่	๒๘

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่ ๓๗	แสดงการวิเคราะห์ตาราง Supply chain	๓๖
ตารางที่ ๓๘	แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ	๓๘
ตารางที่ ๓๙	แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่	๓๙

สารบัญภาพ

ภาพที่ ๑	แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี	๑
ภาพที่ ๒	ข้อมูลกลุ่มชุดดินอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี	๓
ภาพที่ ๓	แผนที่แสดงแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ (โครงการชลประทาน)	๖
ภาพที่ ๔	แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน	๘
ภาพที่ ๕	แสดงรายได้ของเกษตรกร	๑๒
ภาพที่ ๖	แสดงหนี้สินของเกษตรกร	๑๒
ภาพที่ ๗	เปรียบเทียบรายได้เฉลี่ย-หนี้สินของเกษตรกร	๑๔
ภาพที่ ๘	แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ)	๒๒
ภาพที่ ๙	แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง)	๒๓
ภาพที่ ๑๐	แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม	๒๔
ภาพที่ ๑๑	แสดงวิธีการตลาดข้าว	๒๘

บทที่ ๑ ข้อมูลสภาพทั่วไป

ข้อมูลด้านกายภาพ

๑. ที่ตั้ง อาณาเขต ขอบเขตการปกครอง

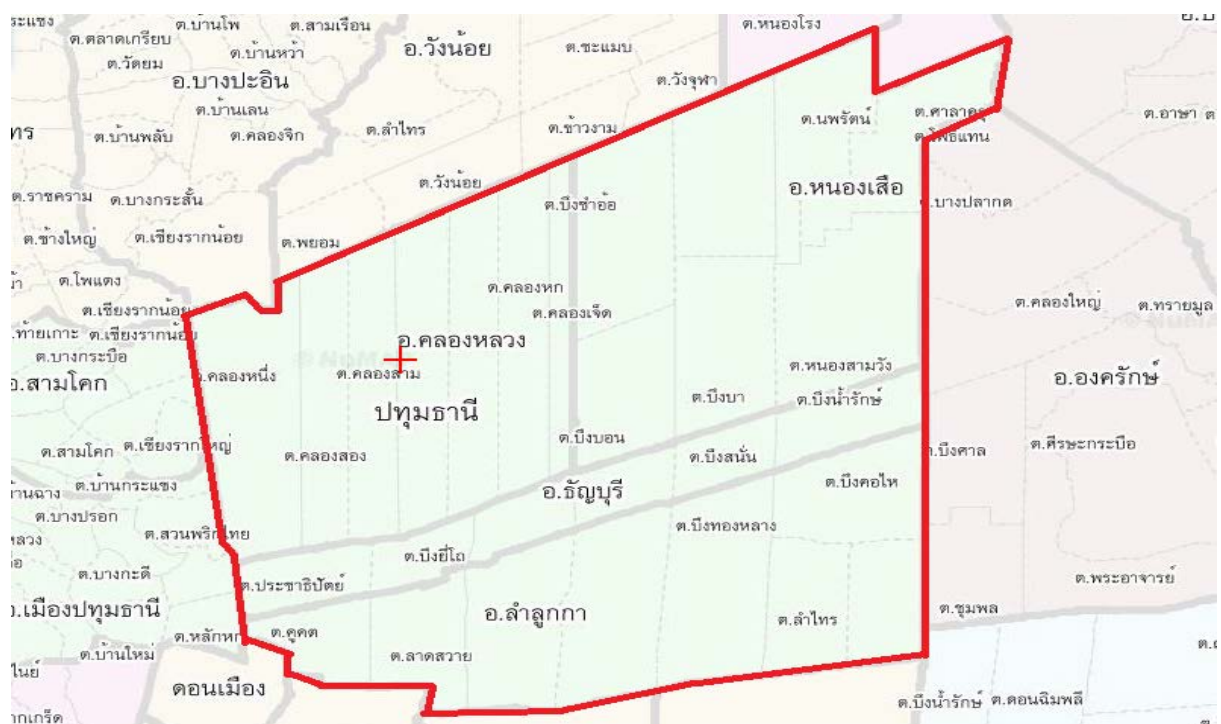
๑.๑ ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่

อำเภอธัญบุรี ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดปทุมธานี มีพื้นที่ทั้งหมด ๑๑๒.๑๒๔ ตารางกิโลเมตร มีลักษณะเป็นแนวยาวขนานไปกับคลองรังสิตประยูรศักดิ์ไปจนสุดเขตจังหวัด เป็นพื้นที่ที่มีความเจริญมากกว่าอำเภอเมืองปทุมธานี เนื่องจากเป็นทางผ่านของการคมนาคมไปภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๑.๒. อาณาเขต

อำเภอธัญบุรี มีอาณาเขตติดต่อกับอำเภอและจังหวัดใกล้เคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอคลองหลวง และอำเภอหนองเสือ
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอลำลูกกา
- ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเมืองปทุมธานี
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก

ภาพที่ ๑ แสดงอาณาเขตติดต่ออำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี
(ที่มา: เทศบาลนครรังสิต, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๑.๓ การแบ่งเขตการปกครอง

การบริหารราชการ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ได้แก่

- การบริหารราชการส่วนภูมิภาค เขตการปกครอง ๑ อำเภอ แบ่งเขตการปกครองย่อย ออกเป็น ๖ ตำบล ๒๘ หมู่บ้าน

- การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แบ่งเขตการปกครองออกเป็น เทศบาลนครจำนวน ๑ แห่ง เทศบาลเมือง จำนวน ๒ แห่ง และเทศบาลตำบล จำนวน ๑ แห่ง

ตารางที่ ๑ แสดงเขตการปกครอง

หมู่ที่ ตำบล	ตำบล ประชาติปัตย์	ตำบลบึงยี่โถ	ตำบลรังสิต	ตำบลลำผักกูด	ตำบลบึง สนั่น	ตำบลบึงน้ำ รักษ์
๑	-	-	-	-	-	-
๒	-	-	-	-	-	-
๓	-	-	-	-	-	-
๔	-	-	-	-	-	-
๕	-	-	-	-	-	-
๖	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ: เขตการปกครองอำเภอธัญบุรี เป็นชุมชนเมืองจึงไม่มีชื่อหมู่บ้าน

(ที่มา : ที่ว่าการอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี,พ.ศ.๒๕๖๘)

ตารางที่ ๒ สรุปเขตการปกครอง

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ตร.กม.)	อบต.	เทศบาลตำบล/ เมือง/นคร	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวนบ้าน (ครัวเรือน)
ประชาติปัตย์	๒๐.๘๐	-	๑	-	๕๖,๗๐๐
บึงยี่โถ	๑๕.๓๙	-	๑	๔	๑๖,๖๕๙
รังสิต	๑๘.๐๐	-	๑	๔	๑๒,๔๘๖
ลำผักกูด	๑๙.๕๓	-	๑	๔	๒๒,๒๓๗
บึงสนั่น	๑๗.๔๐	-	๑	๔	๘,๑๑๔
บึงน้ำรักษ์	๒๑.๐๐	-	๑	๔	๙,๙๕๖
รวม	๑๑๒.๑๒	-	๔	๒๐	๑๒๗,๑๒๕

(ที่มา : ที่ว่าการอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี, พ.ศ.๒๕๖๕)

๒. ลักษณะภูมิประเทศ (Topographic)

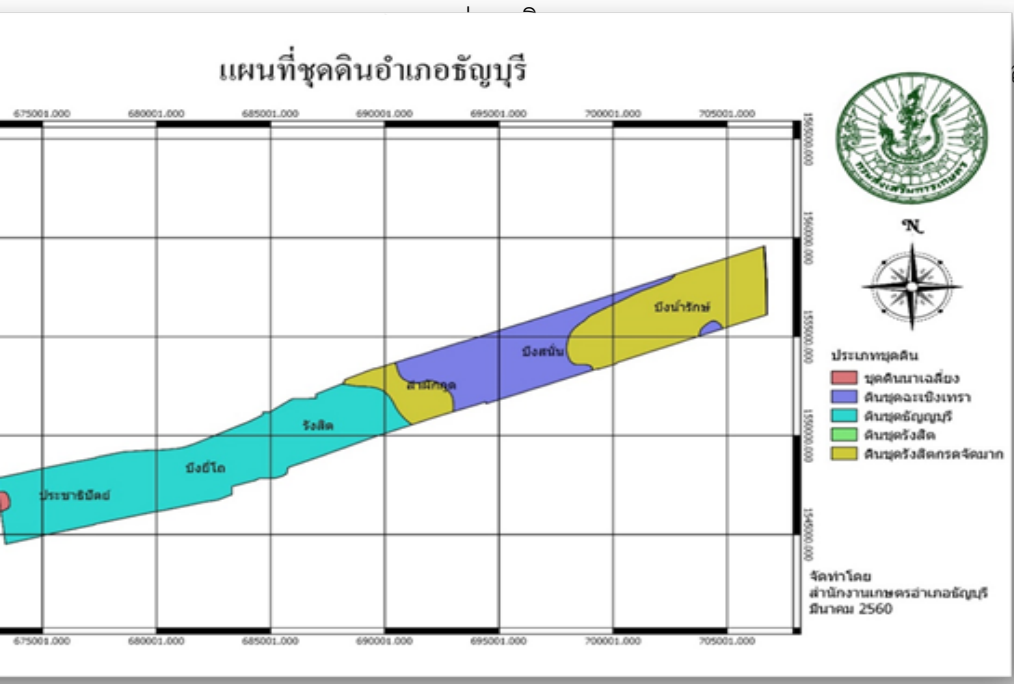
๒.๑ สภาพพื้นที่ภูเขา ป่าไม้ ที่ราบสูง ที่ราบลุ่ม

สภาพพื้นที่ป่าไม้ จากการศึกษาสภาพพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทย ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ของสำนักจัดการที่ดิน ป่าไม้ กรมป่าไม้ พบว่าอำเภอธัญบุรี ไม่มีพื้นที่ป่าไม้หลงเหลืออยู่เลย

๒.๒ สภาพพื้นที่ ความลาดชัน

ลักษณะภูมิประเทศโดยส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่ม เป็นส่วนหนึ่งของที่ราบลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา และที่ราบลุ่มแม่น้ำบางปะกง พื้นที่ที่มีความลาดเทเล็กน้อยจากทิศใต้ไปทางทิศเหนือ มีคลองรังสิตประยูรศักดิ์ตัดผ่านตอนกลางในแนวตะวันออก - ตะวันตก ของอำเภอระดับพื้นที่อยู่ระหว่าง ๒-๔ เมตรเหนือระดับน้ำทะเลปานกลาง

ลูกพีชจำนวน ๓ กลุ่มชุดดิน ได้แก่ ชุดดิน

ภาพที่ ๒ ข้อมูลกลุ่มชุดดินอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี
(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๓ สภาพภูมิอากาศ

๓.๑ ลักษณะภูมิอากาศ

ลักษณะภูมิอากาศของอำเภอธัญบุรี อยู่ภายใต้อิทธิพลของมรสุม ๒ ชนิด คือมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดจากทิศตะวันออกเฉียงเหนือปกคลุมในช่วงฤดูหนาว ทำให้บริเวณอำเภอธัญบุรีประสบกับสภาวะอากาศหนาวเย็นและแห้งแล้ง กับมรสุมอีกชนิดหนึ่งคือมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดจากทิศตะวันตกเฉียงใต้ปกคลุมในช่วงฤดูฝนทำให้อากาศชุ่มชื้นและมีฝนตก ในช่วงเดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนสิงหาคม - กันยายน และเนื่องจากอำเภอธัญบุรีอยู่ในพื้นที่ลุ่มของภาคกลางและได้รับกระแสลมฝ่ายใต้จากทะเลเป็นประจำ จึงทำให้อากาศ

ไม่ค่อยจะร้อนอบอ้าวมากนักในช่วงฤดูร้อน ส่วนในฤดูหนาวก็ไม่ค่อยจะหนาวจัด อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี ๓๐ องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดเฉลี่ย ๒๓ องศาเซลเซียส และอุณหภูมิสูงสุดเฉลี่ย ๓๖ องศาเซลเซียส เดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดในรอบปี ส่วนฤดูหนาวอากาศจะหนาวที่สุดในเดือนธันวาคม

ตารางที่ ๓ แสดงข้อมูลฤดูกาล

ฤดูกาล	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ฤดูร้อน			←	→								
ฤดูฝน					←	→						
ฤดูหนาว	→									←		→

๓.๒ ปริมาณน้ำฝนและอุณหภูมิ

อำเภอธัญบุรี มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยปีพ.ศ. ๒๕๖๔ - ๒๕๖๕ โดยมีปริมาณฝนเฉลี่ยต่อปีที่ ๑,๐๕๒.๕ มิลลิเมตร ตกชุกในช่วงเดือนสิงหาคม - กันยายน ของทุกปี มีปริมาณน้ำฝนที่ต่ำสุดในช่วงเดือน พฤศจิกายน โดยมีปริมาณ ๕.๔ มิลลิเมตร และมีปริมาณน้ำฝนที่สูงสุดในเดือนกันยายน โดยมีปริมาณ ๒๕๖.๔ มิลลิเมตร

แบ่งออกเป็น ๓ ฤดูกาล ได้แก่

- ๑) ฤดูหนาว อยู่ในช่วงเดือน พฤศจิกายน ถึง เดือนกุมภาพันธ์
- ๒) ฤดูร้อน อยู่ในช่วงเดือน มีนาคม ถึง เดือนมิถุนายน
- ๓) ฤดูฝน อยู่ในช่วงเดือน กรกฎาคม ถึง เดือนตุลาคม

ตารางที่ ๔ แสดงข้อมูลปริมาณน้ำฝน และอุณหภูมิเฉลี่ย ๕ ปี

ปี	ปริมาณน้ำฝน รวมทั้งปี (มม.)	ปริมาณ ฝนเฉลี่ย (มม.)	จำนวนวัน ฝนตก (วัน)	เดือนที่ฝน สูงสุด	อุณหภูมิ (องศาเซลเซียส)		
					สูงสุด	ต่ำสุด	เฉลี่ยทั้งปี
๒๕๖๔	๑,๐๙๒.๕ - ๑,๓๘๒.๓	๙๑.๐ - ๑๑๕.๒	๑๑๐-๑๒๐	กันยายน	๓๘.๐	๒๒.๐	๒๘.๐
๒๕๖๕	๑,๖๖๔.๗ ๑๓๘.๗	๑,๖๖๔.๗ ๑๓๘.๗	๑๓๕	กันยายน	๓๘.๕	๑๙.๕	๒๗.๙
๒๕๖๖	๘๔๐.๕	๗๐.๐	๙๐-๑๐๐	กันยายน	๔๐.๕	๒๒.๐	๒๘.๕
๒๕๖๗	๑,๒๕๐.๐	๑๐๔.๒	๑๑๕	กันยายน	๔๒.๘	๒๓.๕	๒๙.๒
๒๕๖๘	๑,๕๖๒.๙	๑๒๕.๒	๑๒๐	กันยายน	๓๙.๐	๒๑.๕	๒๘.๑

(ที่มา : กรมอุตุนิยมวิทยา, พ.ศ.๒๕๖๘)

๔. เส้นทางคมนาคม

๔.๑ เส้นทางคมนาคมระหว่างตำบล

อำเภอธัญบุรีมีการเดินทางระหว่างตำบลและหมู่บ้าน โดยใช้ถนนสายหลักจำนวน ๑ สาย ได้แก่ ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข ๓๐๕ (ถนนรังสิต-นครนายก) ถนนสายรองได้แก่ถนนเลียบคลองซอยที่ ๑ - ๑๔ จำนวน ๑๖ สาย และมีถนนที่ก่อสร้างในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่า ๒๓๐ สาย เป็นเส้นทางในการเชื่อมต่อ ขนส่งผลผลิตทางการเกษตร

๔.๒ ถนนหลวงเชื่อมต่อระหว่างภาค/จังหวัด/อำเภอ

การคมนาคมติดต่อระหว่างจังหวัดและอำเภอ สามารถเดินทางได้หลายเส้นทาง โดยมีรายละเอียด ดังนี้
ทางรถไฟ อำเภอธัญบุรี มีสถานีรถไฟรังสิต อยู่ในพื้นที่ตำบลประชาธิปัตย์ เป็นเส้นทางคมนาคมไปภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ทางรถยนต์ สามารถเดินทางได้สะดวก คือ

ท่ารถตู้ มีสายเดินรถประจำทางระหว่างอำเภอ/จังหวัด ได้แก่ ท่ารถตู้รังสิต ซึ่งมี ๓ จุด คือฟิวเจอร์ปาร์ครังสิต เมเจอร์ และบ้านนา

ทางหลวงแผ่นดิน ดังนี้

- ทางหลวงหมายเลข ๑ (ถนนพหลโยธิน) เส้นทางระหว่างกรุงเทพฯ ถึง สุดแดนอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย ระยะทาง ๙๙๔.๗๔๙ กิโลเมตร

- ทางหลวงหมายเลข ๓๐๕ (ถนนรังสิต - นครนายก) เส้นทางระหว่างรังสิต ถึง นครนายก ระยะทาง ๗๔.๘๑๑ กิโลเมตร

- ทางหลวงหมายเลข ๓๔๖ (ถนนรังสิต - ปทุมธานี) เส้นทางระหว่างรังสิต ถึง อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ระยะทาง ๑๑๑.๔๐ กิโลเมตร

- ทางหลวงหมายเลข ๓๕๒ (ถนนธัญบุรี - วังน้อย) เส้นทางระหว่างคลอง ๗ อำเภอธัญบุรี ถึง ถนนโรจนะ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระยะทาง ๒๗.๙๓๔ กิโลเมตร

- ทางหลวงหมายเลข ๓๒๖๑ (ถนนเลียบคลอง ๑๐) เส้นทางระหว่างคลอง ๑๐ อำเภอธัญบุรี ถึง อำเภอหนองแค จังหวัดสระบุรี ระยะทาง ๓๒.๖ กิโลเมตร

ทางหลวงพิเศษ ดังนี้

- ทางหลวงหมายเลข ๙ (ถนนกาญจนาภิเษก หรือมอเตอร์เวย์ สาย ๙) เป็นถนนวงแหวนรอบนอกกรุงเทพมหานคร เป็นถนนสายสำคัญที่มีเส้นทางเชื่อมต่อกันเป็นวงแหวนล้อมรอบตัวเมืองกรุงเทพมหานคร จังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ รวมทั้งผ่านจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีระยะทางตลอดทั้งสายรวม ๑๖๘ กิโลเมตร

๕ แหล่งน้ำและระบบชลประทาน

อำเภอธัญบุรี เป็นพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำ ดังนี้

๕.๑ แหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ (โครงการชลประทาน) ได้แก่ คลองรังสิตประยูรศักดิ์ หรือที่เรียกว่าคลองรังสิต เป็นคลองสายหลักของอำเภอธัญบุรี และมีคลองซอยเชื่อมต่อกันทั้งทิศเหนือและทิศใต้ไล่เรียงตั้งแต่คลองหนึ่งถึงคลองสิบสี่ แต่ละคลองซอยห่างกัน ๒.๕ กิโลเมตร เป็นทั้งแหล่งน้ำสำหรับเพาะปลูก เส้นทางคมนาคม ตลอดจนใช้ในการอุปโภคและบริโภค แต่การพัฒนาอุตสาหกรรม ได้ทำให้คลองรังสิตประยูรศักดิ์ลดความสำคัญในฐานะคลองส่งน้ำเพื่อการเกษตรกรรมลงไป แต่ยังคงมีความสำคัญสำหรับเกษตรกรที่จำเป็นต้องใช้น้ำเพื่อการเกษตรเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งพื้นที่การเกษตรทั้งหมดของอำเภอธัญบุรี อยู่ในการดูแลของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตใต้ สำนักชลประทานที่ ๑๑ กรมชลประทาน โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตใต้ มีพื้นที่ขอบเขตความรับผิดชอบเกี่ยว ๔ จังหวัด ได้แก่

๑. กรุงเทพมหานคร เขตหนองจอก

๒. จังหวัดปทุมธานี อำเภอลำลูกกา อำเภอธัญบุรี

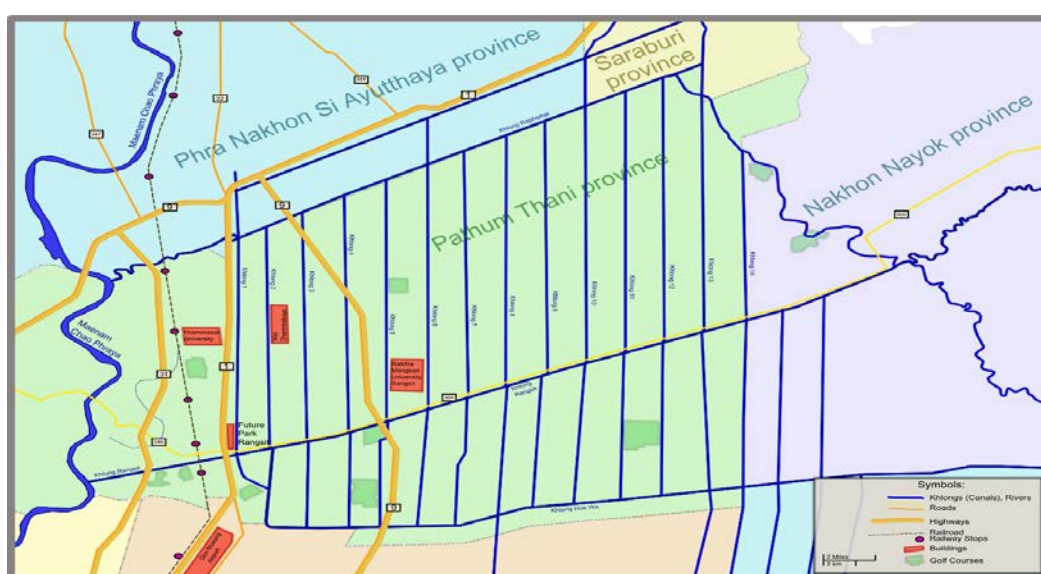

๓. จังหวัดนครนายก อำเภอองครักษ์

๔. จังหวัดฉะเชิงเทรา อำเภอบางน้ำเปรี้ยว

เป็นพื้นที่รวมทั้งสิ้น ๗๐๓,๐๐๐ ไร่ โดยแยกเป็นพื้นที่เพื่อการชลประทาน ๔๒๐,๐๐๐ ไร่

อีกแหล่งชลประทานที่สำคัญของอำเภอดุสิตบุรี คือ อ่างเก็บน้ำพระราม ๙ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช ได้พระราชทานพระราชดำริให้สำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และกรมชลประทาน ร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการก่อสร้างแหล่งเก็บน้ำเอนกประสงค์ ในเขตพื้นที่ซึ่งตั้งอยู่ระหว่างคลองระบายน้ำรังสิต ๕ และคลองระบายน้ำรังสิต ๖ อำเภอดุสิตบุรี จังหวัดปทุมธานี ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ทางกระทรวงการคลัง น้อมเกล้าฯ ถวาย เมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๓๒ เริ่มดำเนินการก่อสร้างในปี ๒๕๓๔ และแล้วเสร็จเริ่มกักเก็บน้ำในปี ๒๕๓๘

ภาพที่ ๓ แผนที่แสดงแหล่งน้ำที่สร้างขึ้นที่สำคัญ (โครงการชลประทาน)

(ที่มา: คลองรังสิต. สารานุกรมเสรี <https://th.wikipedia.org>, พ.ศ.๒๕๖๕)

ตารางที่ ๕ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดใหญ่ และขนาดกลาง

ที่	ชื่ออ่าง/ประตูระบายน้ำ	ตำบล	ความจุที่ระดับน้ำสูงสุด (ล้านลบ.ม.)	ความจุที่ระดับน้ำเก็บกัก (ล้าน ลบ.ม.)	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)
-	-	-	-	-	-

ที่มา : , พ.ศ.....

๒) โครงการชลประทานขนาดเล็ก

อำเภอดุสิตบุรี มีโครงการชลประทานขนาดเล็กกักเก็บน้ำในพื้นที่ ได้แก่โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษารังสิตใต้ โดยมีต้นกำเนิดจากการพัฒนาพื้นที่ "ทุ่งหลวง" ในสมัยรัชกาลที่ ๕ โดยบริษัทหุดคลอง

แลคูนาสยาม ซึ่งมีการขุดคลองรังสิตประยูรศักดิ์และก่อสร้างประตุน้ำจุฬาลงกรณ์ โครงการนี้สังกัดสำนักงานชลประทานที่ ๑๑ กรมชลประทาน รับผิดชอบดูแลพื้นที่ชลประทานกว่า ๑.๒ แสนไร่ ครอบคลุมเขตอำเภอดุสิตและอำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี ถือเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์สำคัญ ที่เชื่อมต่อระหว่างพื้นที่เกษตรกรรมและเขตเมือง ที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว ภารกิจหลัก คือการบริหารจัดการน้ำอย่างครบวงจร ทั้งการส่งน้ำเพื่อการเกษตรและการอุปโภคบริโภค ควบคู่ไปกับการป้องกันและบรรเทาอุทกภัยในพื้นที่เศรษฐกิจ โดยทำหน้าที่ควบคุมการระบายน้ำผ่านประตูน้ำและสถานีสูบน้ำต่างๆ ออกสู่แม่น้ำเจ้าพระยาและแม่น้ำนครนายก นอกจากนี้ยังมุ่งเน้นการบำรุงรักษาระบบชลประทานให้พร้อมใช้งานเพื่อให้เกิดการจัดสรรน้ำที่เที่ยงธรรมและยั่งยืน

ตารางที่ ๖ แสดงข้อมูลโครงการชลประทานขนาดเล็ก

ที่	ตำบล	โครงการ						รวมปริมาณน้ำ (ล้าน ลบ.ม.)	รวมพื้นที่ได้รับ ประโยชน์ (ไร่)
		อ่างเก็บน้ำ	ท่อระบายน้ำ	ฝาย	ระบบส่งน้ำ	สถานีสูบน้ำ	รวม		
	ครอบคลุมทั้งอำเภอดุสิต								๗๐,๐๗๘

(ที่มา : <http://southern-rangsit.rid.go.th/๒๐๒๐/>, พ.ศ.๒๕๖๙)

๓) แหล่งน้ำอื่น ๆ

(๑) สระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน (บ่อจิว ขนาด ๑,๒๖๐ ลูกบาศก์เมตร)

อำเภอดุสิตไม่มีสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ตารางที่ ๗ แสดงข้อมูลสระเก็บน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน

ที่	ตำบล	๒๕๕๔ - ๒๕๖๖		๒๕๖๘		รวม	
		ราย	บ่อ	ราย	บ่อ	ราย	บ่อ
-	-	-	-	-	-	-	-

ที่มา :, พ.ศ.....

(๒) บ่อบาดาล

ตารางที่ ๘ แสดงข้อมูลบ่อบาดาล

ที่	ตำบล	ด้านการเกษตร (บ่อ)	ด้านอุปโภค - บริโภค (บ่อ)	รวม (บ่อ)
๑	ประชาธิปไตย	-	๒	๒
๒	ปึงอีไถ	-	๓	๓
๓	รังสิต	-	๓	๓
๔	ลำผักกูด	-	๑	๑
๕	ปึงสนั่น	-	๐	๐
๖	ปึงน้ำรักษ์	-	๒	๒
	รวม	-	๑๑	๑๑

(ที่มา : <http://agri-map-online.moac.go.th/>, พ.ศ. ๒๕๖๙)

๖. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

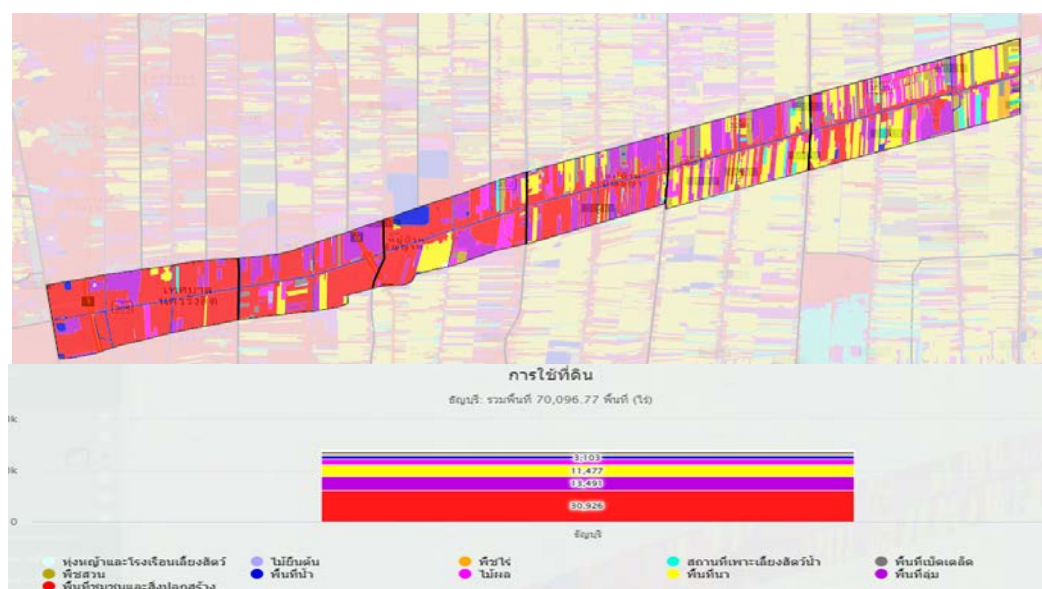
อำเภออัญบุรีมีการใช้พื้นที่ทำนามากที่สุด และพืชน้ำน้อยที่สุด และไม่มีทุ่งหญ้าและโรงเลี้ยงสัตว์

ตารางที่ ๙ แสดงข้อมูลการใช้ประโยชน์ที่ดิน

ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พื้นที่ป่า	-	-
พืชไร่	๔๖๙.๕๑	๐.๖๗
ไม้ยืนต้น	๑๔๓.๓๒	๐.๒๐
ไม้ผล	๕,๑๖๗.๗๘	๗.๓๗
พืชสวน	๒,๑๖๐.๖๖	๓.๐๘
พื้นที่นา	๑๑,๔๗๖.๙๔	๑๖.๓๗
ประเภท	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละ
พืชน้ำ	-	-
สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	๙๘๑.๑๙	๑.๔๐
ทุ่งหญ้าและโรงเลี้ยงสัตว์	๓๑.๒๕	๐.๐๔
พื้นที่ลุ่ม	๑๓,๔๙๐.๗๓	๑๙.๒๕
พื้นที่น้ำ	๓,๑๐๓.๔๒	๔.๔๓
พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	๓๐,๙๒๖.๔๙	๔๔.๑๒
พื้นที่เปิดเตล็ด	๒,๑๔๕.๔๙	๓.๐๖

(ค่าตัวเลขได้มาจากการคำนวณด้วยระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์)

(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>), พ.ศ.๒๕๖๙)

ภาพที่ ๔ แผนที่แสดงการใช้ประโยชน์ที่ดิน อำเภออัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

(ที่มา: <http://agri-map-online.moac.go.th/>), พ.ศ.๒๕๖๖

ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

ข้อมูลสินค้าเกษตรที่สำคัญ

ประชากรอำเภอธัญบุรี ประชากรมีอาชีพหลักคือทำการเกษตร มีพื้นที่การเกษตร จำนวน ๘,๕๖๐.๙๕ ไร่ (ร้อยละ๑๒.๒๒ ของพื้นที่อำเภอ) โดยอยู่พื้นที่ในเขตชลประทานร้อยละ ๙๕.๒๕

ตารางที่ ๑๐ แสดงข้อมูลด้านพืช (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

ตำบล	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทางการเกษตร (ไร่)							
		ข้าวนาปี	อ้อยโรงงาน	มันสำปะหลัง	ยางพารา	ไม้ผล	พืชผัก	พืชอื่นๆ	รวม
ประชาติปัตย์	๑๓,๐๐๐.๐๐	-	-	-	-	๓๓.๒๑	๕.๗๕	๕.๒๕	๔๔.๑๖
บึงยี่โถ	๙,๖๑๘.๗๕	๔๓.๐๐	-	-	-	๒.๒๕	๒.๒๕	๕๐.๐๐	๙๗.๕๐
รังสิต	๑๑,๒๕๐.๐๐	๓๒๐.๓๕	-	-	-	๑๔๕.๐๘	๔๐.๐๐	๖๖.๔๐	๕๓๑.๘๓
ลำผักกูด	๑๒,๒๐๖.๒๕	๖๒๖.๐๔	-	-	-	๑๘๙.๙๘	๕๘.๑๒	๙๑.๒๖	๙๖๕.๔๐
บึงสนั่น	๑๐,๘๗๕.๐๐	๒,๐๘๗.๖๐	-	-	-	๑๙๒.๓๗	๑๐๓.๐๐	๔๖๗.๓๙	๒,๘๕๐.๓๖
บึงน้ำรักษ์	๑๓,๑๒๗.๕๐	๓,๑๕๘.๐๐	-	-	-	๔๐๐.๕๐	๙๙.๒๕	๒๙๑.๑๓	๓,๙๔๘.๘๘
พื้นที่รวม	๗๐,๐๗๗.๕๐	๖,๒๓๔.๙๙	-	-	-	๙๖๓.๓๙	๓๐๘.๓๗	๙๗๑.๔๓	๘,๕๗๘.๑๘

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี, พ.ศ.๒๕๖๘)

ตารางที่ ๑๑ แสดงข้อมูลด้านปศุสัตว์ (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

ตำบล	เกษตรกรผู้เลี้ยงสัตว์รวม (ราย)	โคเนื้อ (ตัว)	โคนม (ตัว)	กระบือ (ตัว)	ไก่พื้นเมือง (ตัว)	ไก่ไข่ (ตัว)	ไก่น้ำ (ตัว)	เป็ด (ตัว)	แพะ (ตัว)	แกะ (ตัว)	สัตว์เลี้ยงอื่นๆ (ตัว)
ประชาติปัตย์	๑๑	๗๓	๓๕	๙	๓๐๕	๕,๐๕๕	๕๐๐	๗	๑๒๘	-	-
บึงยี่โถ	๒๕	๓	-	-	๑,๒๗๐	-	-	๖๐๒	-	-	๒
รังสิต	๑๙	-	-	-	๘๐๐	-	-	๔	๔๖	-	-
ลำผักกูด	๑๓	-	-	-	๔๔๕	-	-	๘๐	-	-	-
บึงสนั่น	๔	-	-	๓๘	๒๓๓	๕๐๐	-	๘๐	๒๗๑	-	-
บึงน้ำรักษ์	๓๐	๕	-	๑	๙๓๙	๕๑	-	๓๙๐	๖๓	๒๕	๖
รวมทั้งหมด	๑๐๒	๘๑	๓๕	๔๘	๓,๙๙๒	๕,๖๐๖	๕๐๐	๑,๑๖๓	๕๐๘	๒๕	๘

(ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี, พ.ศ.๒๕๖๘)

ตารางที่ ๑๒ ข้อมูลด้านประมง แสดงจำนวนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (ถ้ามี ถ้าไม่มีให้ -)

ตำบล	เกษตรกรรวม (ราย)	กุ้งทะเล	กุ้งน้ำจืด	ปลาทะเล	ปลาน้ำจืด	สัตว์น้ำสวยงาม	สัตว์น้ำอื่นๆ
ประชาติปัตย์	๑	-	-	-	-	๒	-
บึงยี่โถ	-	-	-	-	-	-	-
รังสิต	๑	-	-	-	๑	-	-
ลำผักกูด	๔	-	-	-	๒	๒	-
บึงสนั่น	๑	-	-	-	๑	-	-
บึงน้ำรักษ์	๓	๑	-	-	๑	-	๑
รวมทั้งหมด	๑๐	๑	-	-	๕	๔	๑

(ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดปทุมธานี, พ.ศ.๒๕๖๘)

๒. สินค้าเอกลักษณ์ประจำถิ่น/สินค้า GI (ถ้าไม่มี ให้ใส่ว่า ไม่มี)

สินค้าเกษตรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ของจังหวัดปทุมธานีจังหวัดปทุมธานี มีสินค้าเกษตรที่ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) จากกรมทรัพย์สินทางปัญญา จำนวน ๒ ชนิด และอยู่ระหว่างการพิจารณา อีก ๑ ชนิด ได้แก่

๑) ข้าวหอมปทุมธานี

ข้าวหอมปทุมธานี (ปทุมธานี ๑) เป็นพันธุ์ข้าวเจ้า ผสมพันธุ์ระหว่างสายพันธุ์ BKNA๖-๑๘๓-๒ กับสายพันธุ์ PTT๘๕๐๖-๓-๒๑ ที่ศูนย์วิจัยข้าวปทุมธานี ปี ๒๕๕๓ ข้าวหอมปทุมธานี ได้รับการประกาศจากกรมทรัพย์สินทางปัญญา เมื่อวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๔ ให้ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (C) โดยมีผลตั้งแต่วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ (วันที่ยื่นคำขอ)

ลักษณะทางกายภาพ เปลือกข้าวสีฟาง รูปทรงเมล็ดข้าว เรียวยาว จมูกข้าวเล็ก เนื้อเมล็ดข้าว มีสีขาวนวล ผิวค่อนข้างมัน เมื่อหุงสุกแล้วข้าวนุ่มค่อนข้างเหนียวและมีกลิ่นหอมอ่อน ๆ ไม่ไวแสง ปลุกได้ตลอดปี

๒) กล้ายหอมทองปทุม

กล้ายทองปทุม ได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนเป็น GI จากกรมทรัพย์สินทางปัญญาใน พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยเมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๓ ได้รับการขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) ซึ่งมีผลตั้งแต่วันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ (วันที่ยื่นคำขอ)

กล้ายหอมทองปทุม มีลักษณะเด่น คือ รูปทรงผลใหญ่ยาว หน้าตัดค่อนข้างกลม ปลายคอด เล็กน้อย เปลือกบาง ผิววาว เนื้อเหนียว ไม่มีเม็ด ผลดิบสีเขียวนวล เมื่อผลสุกมีสีเหลืองทองนวล เนื้อเหนียวแน่น รสชาติ หอมหวาน

๓) เตยหอม เป็นสินค้าที่อยู่ระหว่างรอประกาศเป็นสินค้า GI โดยมีลักษณะที่เป็นพืชที่มีความหอมตลอดเวลา ใบเลี้ยงเดี่ยว ใบมีลักษณะเรียวยาวเป็นรูปดาบ สีเขียวสดของคลอโรฟิลล์ แผ่นใบเป็นมีการนำไปใช้ในอุตสาหกรรม อาหาร และเครื่องดื่ม สรรพคุณแก้ร้อนเพื่อย บำรุงหัวใจ ชูกำลัง โดยการใช้แต่งรสให้กับขนมและเครื่องดื่มต่างๆ ทำให้ เตยหอมเป็นสินค้าเกษตรที่สำคัญทางจังหวัดปทุมธานีมีการจัดตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเตยหอมคลองสาม อ.คลองหลวง และ ได้รับรองมาตรฐาน GAP พื้นที่ปลูกต่ำกว่า ๖๐๐ สร้างรายงามได้ให้กับเกษตรกรมูลค่ารวมกว่า ๒.๘ ล้านบาท

ข้อมูลด้านสังคม

๑. ข้อมูลเกษตรกร/องค์กรเกษตรกร

๑.๑ เกษตรกร

๑) ครั้วเรือนและประชากร

จากการสำรวจข้อมูลประชากรในพื้นที่อำเภอธัญบุรี พบว่ามีจำนวนครั้วเรือนรวมทั้งสิ้น ๑๒๘,๕๕๖ ครั้วเรือน และมีประชากรทั้งหมด ๒๗,๖๘๙ คน โดยเป็นประชากรหญิงมากกว่าชาย (หญิง ๑๑๖,๙๒๗ คน และชาย ๑๐๖,๐๗๘ คน) ในส่วนของโครงสร้างอาชีพมีครั้วเรือนเกษตรกรจำนวน ๕๘๗ ครั้วเรือน ซึ่งพื้นที่ที่มีความหนาแน่นของประชากรสูงสุดคือตำบลประจักษ์ปัตย์ แต่กลับมีสัดส่วนเกษตรกรเพียง ๑๙ ครั้วเรือน ในขณะที่ตำบลบึงสนั่นและตำบลบึงนาราง ยังคงเป็นพื้นที่เกษตรกรรมหลักที่มีจำนวนครั้วเรือนเกษตรกรสูงสุดในอำเภอ

ตารางที่ ๑๓ แสดงจำนวนครัวเรือน และประชากร

ที่	ตำบล	ครัวเรือน ทั้งหมด	ครัวเรือน เกษตรกร	ประชากร		
				ชาย	หญิง	รวม
๑	ประชาธิปไตย	๕๘,๔๐๓	๑๙	๓๙,๔๑๘	๔๕,๙๐๖	๘๕,๓๒๔
๒	บึงยี่โถ	๑๖,๙๖๑	๑๕	๑๕,๘๐๗	๑๘,๘๐๑	๓๔,๖๐๘
๓	รังสิต	๑๒,๖๒๘	๓๓	๑๒,๒๓๕	๑๒,๗๑๓	๒๔,๙๔๘
๔	ลำผักกูด	๒๒,๓๙๐	๙๕	๑๘,๙๗๓	๒๑,๙๖๕	๔๐,๙๓๘
๕	บึงสนั่น	๘,๑๙๗	๙๖	๖,๘๗๑	๗,๖๔๑	๑๔,๕๑๒
๖	บึงน้ำรักษ์	๑๐,๐๐๗	๓๒๙	๘,๗๗๔	๙,๙๐๑	๑๘,๖๗๕
รวมทั้งหมด		๑๒๘,๕๘๖	๕๘๗	๑๐๒,๐๗๘	๑๑๖,๙๒๗	๒๑๙,๐๐๕

(ที่มา : สำนักทะเบียนอำเภอธัญบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๒) หัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ

อำเภอธัญบุรี มีครัวเรือนเกษตรกร จำนวน ๒,๗๖๖ ครัวเรือน (ตามทะเบียนบ้าน) โดยมีหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกร อายุระหว่าง ๔๖ - ๕๕ ปี จำนวน ๘๒๑ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๑๗ รองลงมาอายุระหว่าง ๕๖ - ๖๕ ปี จำนวน ๗๗๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๔๒ และอายุ ๖๕ ปีขึ้นไป ปี จำนวน ๔๓๒.๐๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๔๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๔ แสดงหัวหน้าครัวเรือนเกษตรกรจำแนกตามอายุ

ช่วงอายุ (ปี)	ครัวเรือน	ร้อยละ
๖๕ ปีขึ้นไป	๔๓๒.๐๐	๑๖.๔๐
๕๖ - ๖๕ ปี	๗๗๕.๐๐	๒๙.๔๒
๔๖ - ๕๕ ปี	๘๒๑.๐๐	๓๑.๑๗
๓๖ - ๔๕ ปี	๔๑๙.๐๐	๑๕.๙๑
๒๖ - ๓๕ ปี	๑๗๓.๐๐	๖.๕๗
๑๘ - ๒๕ ปี	๑๔.๐๐	๐.๕๓
รวม	๒,๖๓๔.๐๐	๑๐๐

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร พ.ศ. ๒๕๖๗) (ตามทะเบียนบ้าน)

๓) ลักษณะการประกอบอาชีพ

อำเภอธัญบุรี มีเกษตรกรที่ประกอบอาชีพหลักส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกรรม เป็นหลัก จำนวน ๑,๗๙๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๘๒ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง จำนวน ๙๗๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๕.๑๘

ตารางที่ ๑๕ แสดงลักษณะการประกอบอาชีพเกษตรกร

ลักษณะการประกอบอาชีพ	ครัวเรือน	ร้อยละ
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก	๑,๖๕๕.๐๐	๖๒.๘๓
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นรอง	๙๗๙.๐๐	๓๗.๑๗

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (Fast BI) กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๔) ลักษณะการถือครองที่ดิน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรอำเภอธัญบุรี ส่วนใหญ่เกษตรกรเป็นผู้เช่า จำนวน ๒๔๙ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕๒.๕๓ รองลงมาคือเป็นเจ้าของ จำนวน ๑๙๐ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๐๘ และอื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี) จำนวน ๓๕ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๗.๓๘ ตามลำดับ

ตารางที่ ๑๖ แสดงลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกร

ลักษณะการถือครอง	ครัวเรือน	ร้อยละ
เกษตรกรเป็นเจ้าของ	๒๓๓	๔๔.๓๘
เช่า	๒๓๙.๐๐	๔๕.๕๒
อื่นๆ (ที่สาธารณะประโยชน์, ทำฟรี)	๕๓.๐๐	๑๐.๑๐

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (Fast BI) กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๕) ประเภทเอกสารสิทธิ์ (เฉพาะเกษตรกรเป็นเจ้าของ)

เกษตรกรอำเภอธัญบุรี มีการถือครองที่ดินแบบเอกสารสิทธิ์ประเภทโฉนด จำนวน ๑๐๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๕๔.๔๕ รองลงมาคือเอกสารสิทธิ์ประเภท ส.ป.ก. จำนวน ๖๓ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๓๒.๙๘ และเอกสารสิทธิ์อื่นๆ จำนวน ๒๔ ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๕๗ ตามลำดับ

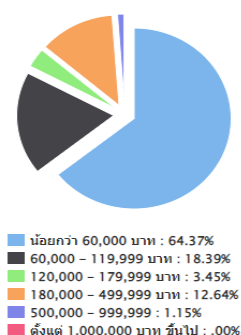
ตารางที่ ๑๗ แสดงลักษณะประเภทเอกสารสิทธิ์

ประเภทเอกสารสิทธิ์ (ครัวเรือน)				รวม
โฉนด/น.ส.ทุกประเภท	ส.ป.ก. ทุกประเภท	หนังสือรับรอง ของหน่วยงาน	เอกสารสิทธิ์อื่นๆ	
๑๖๒	๔๙	-	๒๓	๒๓๓

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร (Fast BI) กรมส่งเสริมการเกษตร, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๖) รายได้ ของครัวเรือนเกษตรกรในอำเภอธัญบุรี เฉพาะครัวเรือนที่ให้ข้อมูลรายได้ มีช่วงรายได้ในภาคการเกษตร น้อยกว่า ๖๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๖๔.๓๗ รองลงมาคือ มีช่วงรายได้ระหว่าง ๖๐,๐๐๐ - ๑๑๙,๙๙๙ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๓๙ และมีช่วงรายได้ ๑๒๐,๐๐๐ - ๔๙๙,๙๙๙ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๖๔ ตามลำดับ (ภาพที่ ๕)

รายได้ในภาคการเกษตร

ช่วงรายได้ในภาคการเกษตร

ช่วงรายได้ (บาท)	ครัวเรือน	ร้อยละ
น้อยกว่า 60,000 บาท	56.00	64.37
60,000 - 119,999 บาท	16.00	18.39
120,000 - 179,999 บาท	3.00	3.45
180,000 - 499,999 บาท	11.00	12.64
500,000 - 999,999	1.00	1.15
ตั้งแต่ 1,000,000 บาท ขึ้นไป	0.00	0.00
รวม	87.00	100.00

ภาพที่ ๕ แสดงรายได้ของเกษตรกร

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร <http://www.farmer.doae.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๗) สินเชื่อและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

จากการวิเคราะห์พบว่า เกษตรกรธัญบุรีส่วนใหญ่เลือกพึ่งพาแหล่งเงินทุนในระบบเป็นหลักโดยมีธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นที่พึ่งสำคัญที่สุด รองลงมาคือระบบสหกรณ์การเกษตร วัตถุประสงค์หลักของการกู้ยืมคือเพื่อนำมาลงทุนหมุนเวียนในการซื้อปุ๋ย สารเคมี และน้ำมันเชื้อเพลิงซึ่งเมื่อพิจารณาในระดับตำบลพบว่า ตำบลบึงน้ำรักษ์มีภาวะหนี้สินภาคเกษตรสูงที่สุดในอำเภอ ขณะที่ตำบลบึงอีโก มีลักษณะพิเศษกว่าพื้นที่อื่นตรงที่มีหนี้สินนอกภาคเกษตรสูงกว่าหนี้ที่เกิดจากการทำนารากเหง้าของปัญหาหนี้สินที่ก่อกวนเกษตรกรธัญบุรีเกิดจากวงจร "ต้นทุนสูงแต่รายได้ต่ำ" โดยมีปัจจัยกระตุ้นจากราคาปุ๋ยและน้ำมันที่พุ่งสูงขึ้น ประกอบกับความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วมขังและการระบาดของศัตรูพืชที่ทำให้ผลผลิตเสียหาย เมื่อรายได้ไม่สมดุลกับรายจ่ายและถูกซ้ำเติมด้วยการกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง เกษตรกรจึงตกอยู่ในวังวนของการกู้หนี้ยืมสินเพื่อประคองค่าใช้จ่ายในครัวเรือน นำไปสู่ปัญหาความยากจนซ้ำซากที่ยากจะหาทางออก

เกษตรกรในอำเภอธัญบุรี เฉพาะครัวเรือนที่ให้ข้อมูลหนี้สิน มีช่วงหนี้สินในภาคการเกษตร น้อยกว่า ๖๐,๐๐๐ บาท คิดเป็นร้อยละ ๗๗.๒๗ รองลงมาคือมีช่วงหนี้สินจำนวน ๖๐,๐๐๐ - ๑๑๙,๙๙๙ บาท คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๑๘ และตั้งแต่ ๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ ๔.๕๕ ตามลำดับ

ช่วงหนี้สินในภาคการเกษตร

ช่วงหนี้สิน (บาท)	ครัวเรือน	ร้อยละ
น้อยกว่า 60,000 บาท	17.00	77.27
60,000 - 119,999 บาท	4.00	18.18
120,000 - 179,999 บาท	0.00	0.00
180,000 - 499,999 บาท	0.00	0.00
500,000 - 999,999	0.00	0.00
ตั้งแต่ 1,000,000 บาท ขึ้นไป	1.00	4.55
รวม	22.00	100.00

ภาพที่ ๖ แสดงหนี้สินของเกษตรกร

(ที่มา : ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร <http://www.farmer.doae.go.th>, พ.ศ. ๒๕๖๗)

๘) ประเพณีและวัฒนธรรม

(๑) การนับถือศาสนา

ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธเป็น ประมาณ ๘๐% รองลงมาคือศาสนาอิสลามและศาสนาอื่น ๆ ประมาณ ๒๐%

(๒) วัฒนธรรมท้องถิ่นที่สำคัญ

งานวันครบรอบเปิดเมืองธัญบุรี จัดขึ้นทุกวันที่ ๑๓ มีนาคม ของทุกปี ณ ลานพระบรมราชานุสาวรีย์รัชกาลที่ ๕ บริเวณหน้าที่ว่าการอำเภอธัญบุรีหลังเก่า

งานวันปิยะมหาราช จัดขึ้นทุกวันที่ ๒๓ ตุลาคม ของทุกปี ณ ลานพระบรมราชานุสาวรีย์รัชกาลที่ ๕ บริเวณหน้าที่ว่าการอำเภอธัญบุรีหลังเก่า

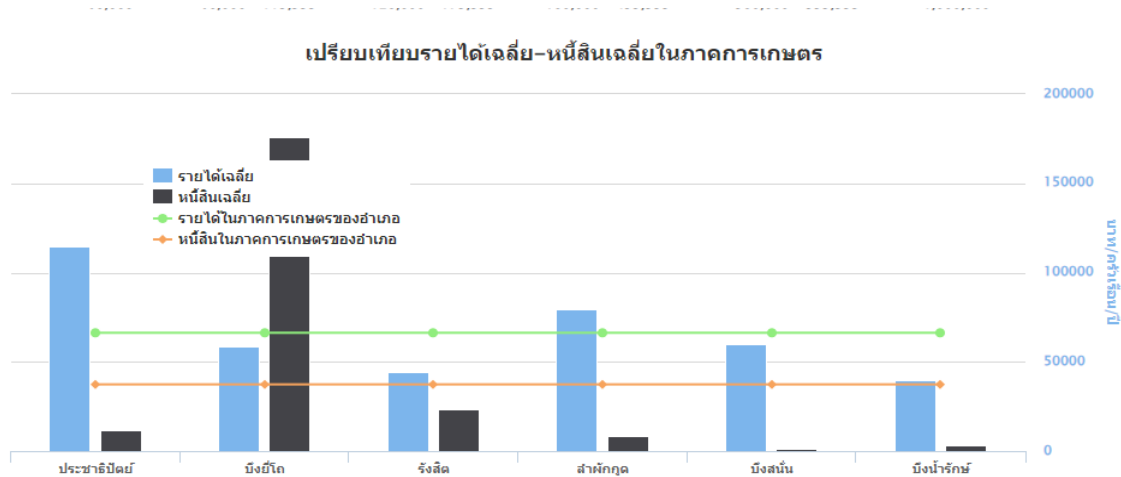

๑.๒) องค์กรและสถาบันเกษตรกร

(๑) กลุ่มเกษตรกร/สถาบัน

อำเภออัญบุรี มีกลุ่มส่งเสริมอาชีพ จำนวน ๓ กลุ่ม มีสมาชิก ๔๑ ราย กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร จำนวน ๔ กลุ่ม สมาชิก ๕๙ ราย กลุ่มยุวเกษตรกร จำนวน ๖ กลุ่ม สมาชิก ๑๗๒ ราย วิสาหกิจชุมชน จำนวน ๓๔ แห่ง สมาชิก ๓๓๑ ราย และกลุ่มเกษตรกร จำนวน ๕ กลุ่ม สมาชิก ๑๐๐ ราย

ภาพ
ที่ ๗

เปรียบเทียบรายได้เฉลี่ย-หนี้สินของเกษตรกร

(ที่มา: ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร <http://www.farmer.doae.go.th> ,พ.ศ. ๒๕๖๗)

ตารางที่ ๑๘ แสดงจำนวนและสมาชิกสถาบันเกษตรกร

ตำบล	กลุ่มส่งเสริมอาชีพ		กลุ่มแม่บ้าน		กลุ่มยุวเกษตรกร		วิสาหกิจชุมชน		สหกรณ์		กลุ่มเกษตรกร	
	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	แห่ง	สมาชิก (ราย)	กลุ่ม	สมาชิก (ราย)
ประจักษ์ศิลปชัย	-	-	-	-	๓	๘๕	๕	๔๐	-	-	-	-
บึงยี่โถ	๑	๑๑	-	-	-	-	๕	๔๗	-	-	-	-
รังสิต	-	-	๑	๑๙	-	-	๔	๔๐	-	-	๑	๒๐
ลำผักกูด	๑	๑๕	๑	๑๐	๑	๕๗	๙	๑๐๒	-	-	๒	๔๐
บึงสนั่น	-	-	-	-	๑	๑๕	๔	๔๗	-	-	-	-
บึงนาราง	๑	๑๕	๒	๓๐	๑	๑๕	๗	๕๖	-	-	๒	๔๐
รวม	๓	๔๑	๔	๕๙	๖	๑๗๒	๓๔	๓๓๑	-	-	๕	๑๐๐

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภออัญบุรี, พ.ศ.๒๕๖๗)

ตารางที่ ๑๙ จำนวนผลิตภัณฑ์ที่ลงทะเบียน OTOP จำแนกตามผลิตภัณฑ์

ประเภทผลิตภัณฑ์	จำนวน
อาหาร	๑๐๐
เครื่องดื่ม	๒๐
ผ้า เครื่องแต่งกาย	๑๓
ของใช้ ของตกแต่ง ของที่ระลึก	๑๓๒
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	๖๔
รวม	๓๒๙

(ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอธัญบุรี, พ.ศ.๒๕๖๙)

ตารางที่ ๒๐ แสดงข้อมูลกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

ชื่อวิสาหกิจชุมชน	ที่ตั้ง	จำนวนสมาชิก
เดอะท่อมลือก ๒๐ ไร่	ตำบลบึงนาราง	๗
น้ำสมุนไพรสินทรัพย์	หมู่ที่ ๓ ตำบลบึงยี่โถ	๗
บ้านรักษาน้ำเกษตรอินทรีย์ซอยวัดเขียนเขต	หมู่ ๒ ตำบลบึงยี่โถ	๗
สมุนไพรเพื่อสุขภาพเอื้ออาทรคลอง๑๐/๑	หมู่ ๒ ตำบลบึงสนั่น	๑๑
ขนมไทยชุมชนสร้างสรรค์นครรังสิต	ซอยรังสิต นครนายก ๒๖ ซอย ๔ ตำบลประชาธิปัตย์	๘
ท่องเที่ยวฮักสนั่นรักษ์ (Hug Sananrak)	หมู่ ๓ ตำบลบึงสนั่น	๗
เกษตรปลอดภัยชุมชนปฏิรูปที่ดินลือก๑๐ไร่	หมู่ ๔ ตำบลบึงนาราง	๙
ปุ๋ยมะยาฟาร์มคลอง๑๒ รังสิต-นครนายก	หมู่ ๔ ตำบลบึงนาราง	๗
ผักปลอดภัยชุมชนวัดเขียนเขต	หมู่ ๒ ตำบลบึงยี่โถ	๗
กลุ่มผลิตไม้ผลเมืองธัญบุรี	หมู่ ๖ ตำบลบึงนาราง	๗
เกษตรสมุนไพรเพื่อสุขภาพรังสิต	ถนนรังสิต-นครนายก๑๒ ตำบลประชาธิปัตย์	๙
กลุ่มนาแปลงใหญ่ตำบลบึงนาราง	หมู่ ๖ ตำบลบึงนาราง	๗
ฟาร์มหอยคลอง๑๑	หมู่ ๒ ตำบลบึงนาราง	๗
กลุ่มเลี้ยงแพะแปลงใหญ่อำเภอธัญบุรี	หมู่ ๑ ตำบลรังสิต	๗
กลุ่มรักษาสีสิ่งแวดล้อม	หมู่ ๓ ตำบลบึงสนั่น	๑๗
บ้านฟ้าพัฒนาหมู่ที่ ๓ ตำบลบึงยี่โถ	หมู่ ๓ ตำบลบึงยี่โถ	๑๖
คนรักสมุนไพร	หมู่ ๑ ตำบลบึงยี่โถ	๗
สาเล่	หมู่ ๓ ตำบลลำผักกูด	๙

ขนมไทยสี่รู้	หมู่ ๓ ตำบลลำผักกูด	๗
ชื่อวิสาหกิจชุมชน	ที่ตั้ง	จำนวนสมาชิก
กลุ่มแม่บ้านนารักษ์พัฒนาหมู่ ๒	หมู่ ๒ ตำบลบึงนารักษ์	๑๑
ต้นกล้าสยาม	หมู่ ๓ ตำบลบึงอีไถ	๗
กาละแม แม่ลำดาน (ธัญบุรี)	หมู่ ๑ ตำบลลำผักกูด	๑๐
เรือนสุข ๒ นวดแผนไทยและสปา	หมู่ ๓ ตำบลลำผักกูด	๑๒
รังสิต	หมู่ ๒ ตำบลรังสิต	๑๑
ผสานศิลป์	หมู่ ๑ ตำบลลำผักกูด	๑๐
กลุ่มแม่บ้านเรือนสุข ๒	หมู่ ๓ ตำบลลำผักกูด	๓๓
แสงตะวันธัญบุรี	หมู่ ๔ ตำบลรังสิต	๗
ชื่อวิสาหกิจชุมชน	ที่ตั้ง	จำนวนสมาชิก
ชอยดี คลอง ๒ ธัญบุรี	ตำบลประชาธิปัตย์	๗
กลุ่มแม่บ้านพรพิมาน	หมู่ ๑ ตำบลรังสิต	๑๔
เรือนพระจันทร์	ตำบลลำผักกูด	๙
ชมฟ้า	ตำบลประชาธิปัตย์	๗
แปรรูปอาหารเนื้อสัตว์-พืชจังหวัดปทุมธานี	หมู่ ๒ ตำบลลำผักกูด	๗
ศูนย์ข้าวชุมชนบึงสนั่น	หมู่ ๓ ตำบลบึงสนั่น	๑๖
กลุ่มอาชีพกระเปาะหนังแท้	หมู่ ๒ ตำบลลำผักกูด	๗

(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอธัญบุรี ,พ.ศ.๒๕๖๙)

ตารางที่ ๒๑ ข้อมูลกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

ที่	ชื่อ	ที่อยู่	จำนวนสมาชิก
๑	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรพรพิมาน	หมู่ ๑ ตำบลรังสิต	๑๙
๒	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรลำผักกูดหมู่ ๓	หมู่ ๓ ตำบลลำผักกูด	๑๐
๓	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบึงนารักษ์ร่วมใจ	หมู่ ๖ ตำบลบึงนารักษ์	๑๙
๔	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบึงนารักษ์พัฒนาหมู่ ๒	หมู่ ๒ ตำบลบึงนารักษ์	๑๑

(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอธัญบุรี ,พ.ศ.๒๕๖๘)

ตารางที่ ๒๒ ข้อมูลกลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร

ที่	ชื่อ	ที่อยู่			จำนวนสมาชิก	ประธาน
		เลขที่	หมู่ที่	ตำบล		
๑	กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเกษตรทฤษฎีใหม่ บึงนารักษ์		๖	บึงนารักษ์	๑๑	นายสมโชค สุดเอี่ยม
๒	กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรกล้วยแก้วลำผักกูด	๑๓	๔	ลำผักกูด	๑๕	น.ส.เกษรินทร์ เกตุราม
๓	กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเกษตร ปลอดภัยในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	๔๒	๔	บึงนารักษ์	๙	นายศักดิ์ชัย กล่อมเสนาะ
๔	กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรฟรุ๊ตแมนเนียบ	๗๒/๑	๑	บึงยี่โถ	๑๕	นางจิตนาฏ ฝายรัมย์

(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอดงเจริญ, พ.ศ.๒๕๖๘)

ตารางที่ ๒๓ ข้อมูลกลุ่มยุวเกษตรกร

ที่	ชื่อ	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
		หมู่ที่	ตำบล	
๑	กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนวัดนาบุญ	๒	ลำผักกูด	๕๗
๒	กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนวัดพิชิตปิตยาราม	๔	บึงนารักษ์	๑๕
๓	กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนอุดมวิทยา		ประชาติปัตย์	๔๕
๔	กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนวัดชุมแก้ว	๒	บึงสนั่น	๑๕
๕	กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนทองพูลอุทิศ		ประชาติปัตย์	๑๕
๖	กลุ่มยุวเกษตรกรโรงเรียนสายปัญญารังสิต		ประชาติปัตย์	๒๕

(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอดงเจริญ, พ.ศ.๒๕๖๘)

ตารางที่ ๒๔ ข้อมูลกลุ่มเกษตรกร และสหกรณ์

ชื่อ	ที่อยู่		จำนวนสมาชิก
	หมู่ที่	ตำบล	
สหกรณ์			
สหกรณ์การเช่าซื้อที่ดินดงเจริญ จำกัด	๒	บึงนารักษ์	๙๐๑
สหกรณ์การเช่าซื้อที่ดินลำลูกกา จำกัด	๒	ลำผักกูด	๑,๕๗๗
สหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการส่วนท้องถิ่นปทุมธานี จำกัด	๑	บึงยี่โถ	๑,๔๐๖
กลุ่มเกษตรกร	๑	บึงยี่โถ	๑,๔๐๖
กลุ่มเกษตรกรทำนาบึงนารักษ์	๖	บึงนารักษ์	๓๑
กลุ่มเกษตรกรทำนาบึงสนั่น	๓	บึงสนั่น	๓๐

(ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดปทุมธานี, พ.ศ.๒๕๖๘)

ประชากรอำเภอธัญบุรี ประชากรมีการประกอบอาชีพหลากหลายซึ่งสามารถจำแนกออกเป็นกลุ่มอาชีพหลักที่สำคัญดังนี้

กลุ่มที่ ๑ กลุ่มอาชีพแรงงานรับจ้าง เนื่องจากอำเภอธัญบุรี มีโรงงานอุตสาหกรรม ห้างร้าน ทำให้เกิดการจ้างงาน และแรงงานมากมายภายในอำเภอ เป็นศูนย์กลางของอาชีพหลากหลายอาชีพ จึงทำให้ประชากรในพื้นที่อื่นๆ อพยพมาทำงานในพื้นที่ ทำให้เกิดปัญหาชุมชนแออัด ปัญหายาเสพติด ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาการจราจรติดขัด และปัญหามลพิษทางน้ำและอากาศ พื้นที่ที่มีความเจริญทางด้านอุตสาหกรรม และเทคโนโลยีมาก พื้นที่การเกษตรน้อย คือ ตำบลประชาธิปัตย์ ตำบลบึงยี่โถ และบางส่วนของตำบลรังสิต

กลุ่มที่ ๒ กลุ่มอาชีพเกษตรกรรม เกษตรกรส่วนใหญ่จะมีการประกอบอาชีพด้านการเกษตรที่มีความหลากหลาย ขึ้นอยู่กับราคาผลผลิตทางการเกษตรเป็นสำคัญ โดยเฉพาะข้าว ไม้ผลต่างๆ พืชผักที่หลากหลาย เช่น บวบ มะระจีน ถั่วงอกยาว และพืชไร่ เช่น มันสำปะหลังพันธุ์ห่านาที่ และไม้ยืนต้นจำพวกไม้ประดับ ปาล์มน้ำมัน มะพร้าว อีกทั้งยังมีไม้ประดับจำพวก หญ้าญี่ปุ่น สีสัน ไทรญี่ปุ่น ไทรเกาหลี ในเขตพื้นที่ ตำบลบึงน้ำรักษ์ ตำบลบึงสนั่น และบางส่วนของตำบลลำผักกูดเป็นต้น

๓) ศูนย์เรียนรู้และเครือข่าย

อำเภอธัญบุรี มีแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร มีศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ๑ ศูนย์ และศพก. เครือข่าย ๑๓ ศูนย์ ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน ๒ ศูนย์ ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน ๒ ศูนย์ ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ๓ ศูนย์ และศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ๒ ศูนย์

ตารางที่ ๒๕ แสดงจำนวนแหล่ง/ศูนย์เรียนรู้และบริการด้านการเกษตร

ตำบล	ศพก.	ศพก. เครือข่าย	ศจช.	ศตปช.	ศบกด.	ศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจ			ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการพัฒนาที่ดิน
						กษ.	ปศุสัตว์	ปฏินูป	
ประชาธิปัตย์	-	๑	-	-	-	-	-	-	-
บึงยี่โถ	-	๑	-	-	-	-	-	-	-
รังสิต	-	๑	-	-	-	-	๑	-	-
ลำผักกูด	-	๕	๑	-	๑	-	-	-	-
บึงสนั่น	-	๓	๑	๑	๑	-	-	-	-
บึงน้ำรักษ์	๑	๒	-	๑	๑	-	-	๑	-
รวม	๑	๑๓	๒	๒	๓	๐	๑	๑	๐

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอธัญบุรี, พ.ศ.๒๕๖๘

(๑) อาสาสมัครเกษตร

อำเภอธัญบุรี มีอาสาสมัครเกษตร จำนวน ๑๑๒ ราย โดยมีอาสาปศุสัตว์มากที่สุด จำนวน ๗๓ ราย รองลงมาคือเกษตรหมู่บ้าน จำนวน ๑๖ ราย และหมอดินอาสา จำนวน ๑๓ ราย ตามลำดับ อย่างไรก็ตามอาสาสมัครเกษตรบางรายทำหน้าที่อาสามากกว่า ๑ หน้าที่

ตารางที่ ๒๖ แสดงข้อมูลอาสาสมัครเกษตร

ตำบล	หน่วยงาน /อาสาสมัครเกษตร (ราย)								
	อาสาสมัคร ฝนหลวง	ครูบุญชี อาสา	ประมง อาสา	อาสา ปศุสัตว์	หมอดิน อาสา	เกษตร หมู่บ้าน	สหกรณ์	เศรษฐกิจ การเกษตร	อาสาสมัคร ปฏิรูปที่ดิน
ประจักษ์ศิลปชัย	-	-	-	๔๙	-	๑	-	-	-
บึงยี่โถ	-	-	-	๖	๑	-	-	-	-
รังสิต	-	-	-	๗	-	๑	-	-	-
ลำผักกูด	-	๓	-	๒	๖	๔	-	-	-
บึงสนั่น	๑	-	-	๑	๒	๔	-	-	-
บึงน้ำรักษ์	๑	-	-	๘	๔	๖	-	-	๒
รวม	๒	๓	๐	๗๓	๑๓	๑๖	๐	๐	๒

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอดุสิต, พ.ศ. ๒๕๖๙

(๒) ประชาชนชาวบ้าน

อำเภอดุสิต มีประชาชนชาวบ้านภายใต้โครงการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ โดยยึดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งการดำเนินการโครงการได้คัดเลือกประชาชนชาวบ้านเป็นผู้ดำเนินการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีของประชาชนแต่ละคน ซึ่งในอำเภอดุสิต มีประชาชนชาวบ้านจำนวน ๔ คน

ตารางที่ ๒๗ แสดงข้อมูลประชาชนชาวบ้าน

ตำบล	จำนวน (ราย)	ที่อยู่	องค์ความรู้ด้าน
ลำผักกูด	๑	หมู่ ๔ ตำบลลำผักกูด	ผักปลอดภัย
บึงสนั่น	๑	หมู่ ๓ ตำบลบึงสนั่น	ข้าว
บึงน้ำรักษ์	๒	หมู่ ๔ ตำบลบึงน้ำรักษ์ หมู่ ๔ ตำบลบึงน้ำรักษ์	ข้าวและไม้ดอกไม้ประดับ สวนมะลิและสารชีวภัณฑ์
รวม		๔ ราย	

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอดุสิต, พ.ศ. ๒๕๖๙

(๓) ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อ : ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

ชื่อเกษตรกรต้นแบบ : นางมณี สุทธิโส

บ้านเลขที่ ๖๔/๑๗ หมู่ ๔ ตำบลบึงน้ำรักษ์ อำเภอดุสิต จังหวัดปทุมธานี

สถานการณ์ของพื้นที่ : มีพื้นที่นาข้าวจำนวน ๑๐ ไร่ แหล่งเรียนรู้ด้านไม้ดอกไม้ประดับ ไม้ยืนต้น และพืชผัก

แนวทางการพัฒนา : พัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้ต้นแบบครบวงจร

จุดเด่นของศูนย์เรียนรู้ : เรียนรู้จากสถานที่และการปฏิบัติจริง

หลักสูตรเรียนรู้: หลักสูตรหลัก

๑. การลดต้นทุนการผลิตข้าว
๒. การป้องกันกำจัดศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM)
๓. การผลิตและการใช้สารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัดศัตรูพืช

หลักสูตรบังคับ

๑. ทฤษฎีใหม่ / เศรษฐกิจพอเพียง
๒. การจัดทำบัญชีครัวเรือน

หลักสูตรเสริม

๑. แผนการผลิตรายบุคคล (IFPP)/แผนธุรกิจกลุ่ม

ศูนย์เครือข่าย จำนวน ๑๓ ศูนย์

ตารางที่ ๒๘ ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

แบบสรุปข้อมูล				
ศูนย์เครือข่ายของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี				
ที่	ชื่อศูนย์เครือข่าย	ประเภท/ กิจกรรมหลัก	ที่ตั้งศูนย์	
		พืช	หมู่	ตำบล
๑	ศูนย์ส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน บึงสนั่น	ข้าว	๓	บึงสนั่น
๒	ศพก.เครือข่ายในเขตปฏิรูปที่ดิน	มะลิเห็ดดอก สารชีวภัณฑ์	๔	บึงน้ารักษ์
๓	วิสาหกิจชุมชนคนรักสมุนไพรร	แปรรูป	๑	บึงอีไถ
๔	วิสาหกิจชุมชนซอยดี	แปรรูป	-	ประชาธิปไตย
๕	กลุ่มอนุรักษ์และพัฒนาไถ่พื้นเมือง	ปศุสัตว์	๓	บึงสนั่น
๖	วิสาหกิจชุมชนธัญญ์เข้มแข็ง	แปรรูป	๒	รังสิต
๗	วิสาหกิจชุมชนสาละ	แปรรูป	๓	ลำผักกูด
๘	ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง	ประมง	๔	ลำผักกูด
๙	ศูนย์เรียนรู้ด้านประมง	ประมง	๓	ลำผักกูด
๑๐	ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชนตำบลลำผักกูด	การจัดการ ศัตรูพืช	๓	ลำผักกูด
๑๑	ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชนตำบลบึงสนั่น	การจัดการดิน และปุ๋ย	๓	บึงสนั่น
๑๒	ศพก.เครือข่ายประมง	ประมง	๔	ลำผักกูด
๑๓	ศพก.เครือข่ายประมง	ประมง	๒	บึงน้ารักษ์

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอธัญบุรี, พ.ศ.๒๕๖๙

(๔) กลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ข้าว

อำเภอธัญบุรี มีกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ข้าว จำนวน ๓ กลุ่ม ได้แก่

ตารางที่ ๒๙ ข้อมูลกลุ่มแปลงใหญ่

ที่	ตำบล	ชื่อกลุ่มแปลงใหญ่	ชนิดพืช	จำนวนสมาชิก(คน)	จำนวนพื้นที่ (ไร่)
๑	บึงสนั่น	แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๓ ตำบลบึงสนั่น	ข้าว	๓๖	๑,๑๖๑
๒	บึงนาราง	แปลงใหญ่ข้าว หมู่ ๔ ตำบลบึงนาราง	ข้าว	๓๓	๘๑๑
๒	บึงนาราง	แปลงใหญ่ไม้ดอกไม้ประดับ หมู่ ๖ ตำบลบึงนาราง	ไม้ดอกไม้ประดับ	๓๑	๗๙

ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอธัญบุรี, พ.ศ.๒๕๖๙

บทที่ ๒

การวิเคราะห์สถานการณ์การเกษตรของอำเภอ

๑. ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์พื้นที่ของอำเภอ

สินค้าเกษตรที่สำคัญ ชนิดสินค้า..ข้าว.

๑.๑ แหล่งน้ำหลัก

[] น้ำฝน []ชลประทาน [] บ่อน้ำบาดาล [] แหล่งน้ำธรรมชาติอื่น ๆ (ระบุ).....

๑.๒ พื้นที่เหมาะสม/ไม่เหมาะสม

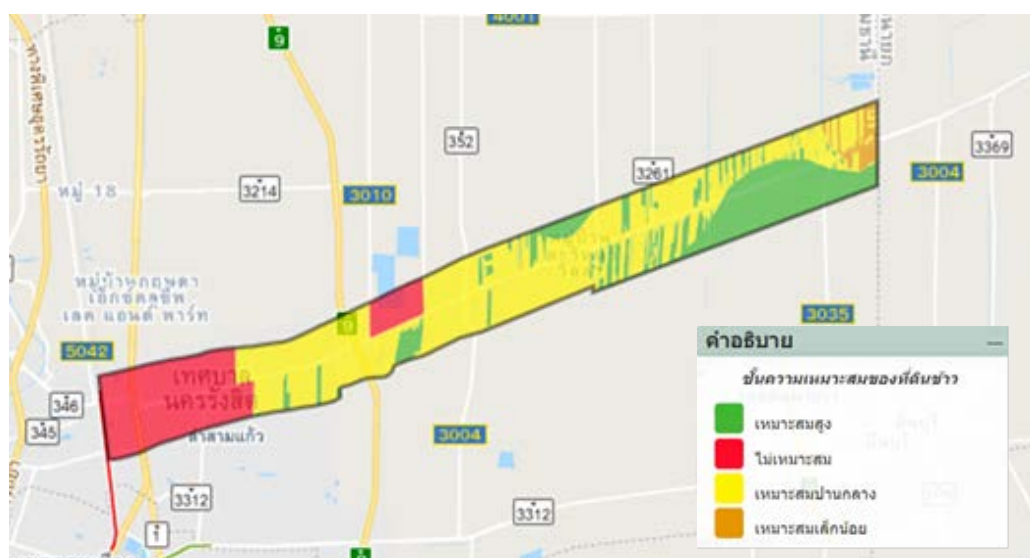
(๑) เขตความเหมาะสม

อำเภอธัญบุรี มีพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับปลูกข้าวทั้งหมด จำนวน ๕๕,๑๖๙.๑๖ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๑๖,๑๖๘.๓๕ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๓.๐๖ พื้นที่ที่มีความเหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๓๗,๔๓๓.๑๓ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๕๓.๓๙ พื้นที่ที่เหมาะสมน้อย (S๓) จำนวน ๑,๕๖๗.๖๘ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒.๒๓ และพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม (N) จำนวน ๑๔,๙๓๙.๓๖ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๒๑.๓๐

ตารางที่ ๓๐ เขตความเหมาะสม(พื้นที่ศักยภาพ) สำหรับปลูกข้าว

อำเภอ	พื้นที่ระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
รวมอำเภอธัญบุรี	๑๖,๑๖๘.๓๕	๓๗,๔๓๓.๑๓	๑,๕๖๗.๖๘	๑๔,๙๓๙.๓๖	๗๐,๑๐๘.๕๒

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน(<http://agri-map-online.moac.go.th/>) ,พ.ศ. ๒๕๖๓

ภาพที่ ๘ แผนที่แสดงเขตความเหมาะสม (พื้นที่ศักยภาพ)

(ที่มา : กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ. ๒๕๖๘)

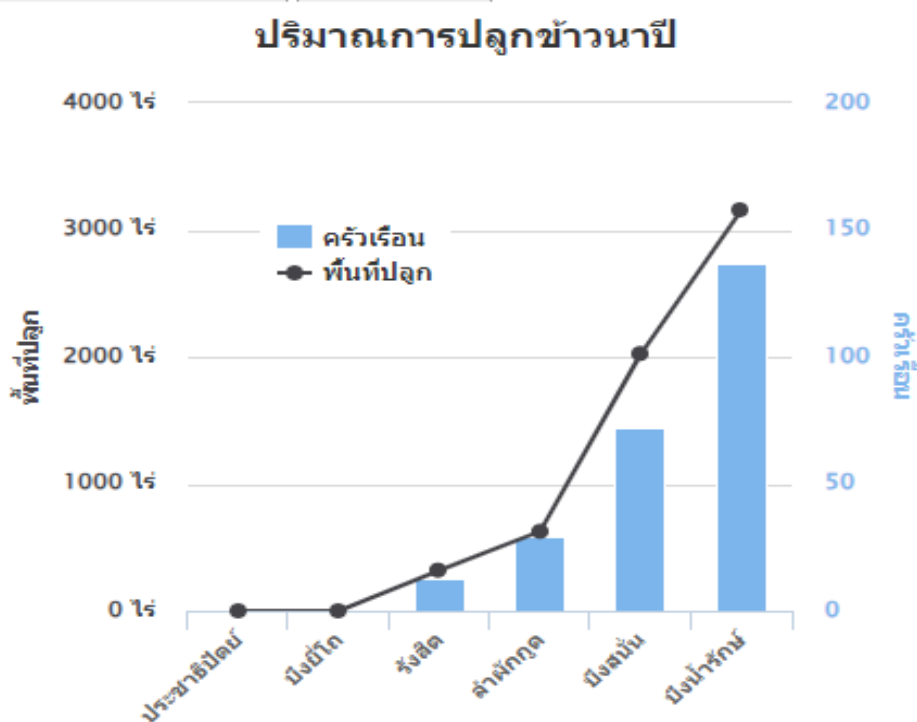
(๒) พื้นที่ปลูกข้าว

อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี มีพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน ๖,๑๙๓.๒๓ ไร่ โดยปลูกมากที่สุดคือ ตำบลบึงนาราง จำนวน ๓,๒๘๗ ไร่ รองลงมาคือตำบลบึงสนั่น จำนวน ๑,๙๕๐.๑๖ ไร่ และตำบลลำผักกูด จำนวน ๖๐๙.๗๓ ไร่ ตามลำดับ

ตารางที่ ๓๑ พื้นที่ปลูกข้าว

ที่	ตำบล	ครัวเรือนเกษตรกร	พื้นที่ปลูก (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (ตัน)
๑	รังสิต	๑๓	๓๔๖.๓๕	๓๔๖.๓๕	๓๒.๖๘	๗๖๐
๒	ลำผักกูด	๒๖	๖๐๙.๗๓	๖๐๙.๗๓	๑๑๐.๒๐	๗๖๐
๓	บึงสนั่น	๗๑	๑,๙๕๐.๑๖	๑,๙๕๐.๑๖	๕๕๔.๓๘	๗๖๐
๔	บึงนาราง	๑๔๓	๓,๒๘๗.๐๐	๓,๒๘๗.๐๐	๑,๔๔๒.๑๙	๗๘๐
รวม		๒๕๓	๖,๑๙๓.๒๓	๖,๑๙๓.๒๓	๔,๕๓๓.๔๖	

ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอธัญบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๘

ภาพที่ ๙ แสดงพื้นที่ปลูกข้าว (พื้นที่ปลูกจริง)
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอธัญบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๘)

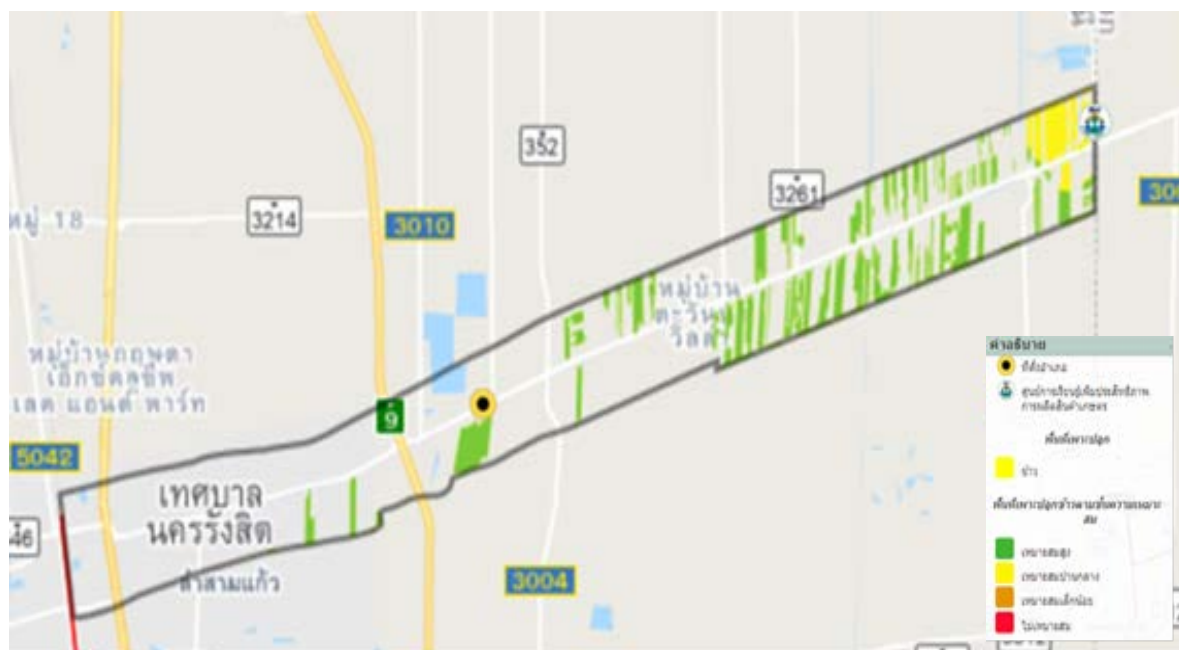
(๓) พื้นที่ปลูกข้าว ตามระดับชั้นความเหมาะสม

อำเภอธัญบุรีมีพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม จำนวน ๑๐,๐๐๖.๖๙ ไร่ แบ่งเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมมาก (S๑) จำนวน ๘,๕๕๙.๔๗ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๘๕.๕๓ และพื้นที่เหมาะสมปานกลาง (S๒) จำนวน ๑,๔๔๗.๒๒ ไร่ คิดเป็นร้อยละ ๑๔.๔๖

ตารางที่ ๓๒ พื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม

ตำบล	พื้นที่ปลูกตามระดับความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว (ไร่)				
	เหมาะสมมาก (S1)	เหมาะสมปานกลาง (S2)	เหมาะสมน้อย (S3)	ไม่เหมาะสม (N)	รวมพื้นที่ทั้งหมด
บึงยี่โถ	๔๑๖.๓๕	-	-	-	๔๑๖.๓๕
รังสิต	๙๔๐.๔๖	-	-	-	๙๔๐.๔๖
ลำผักกูด	๙๒๒.๐๔	-	-	-	๙๒๒.๐๔
บึงสนั่น	๓,๒๐๙.๐๑	-	-	-	๓,๒๐๙.๐๑
บึงน้ำรักษ์	๓,๐๗๑.๖๐	๑,๔๔๗.๒๒	-	-	๔,๕๑๘.๘๒
รวม	๘,๕๕๙.๔๖	๑,๔๔๗.๒๒	-	-	๑๐,๐๐๖.๖๘

(ที่มา: สำนักงานเกษตรอำเภอธัญบุรี, พ.ศ.๒๕๖๘)

ภาพที่ ๑๐ แผนที่แสดงพื้นที่ปลูกข้าวตามระดับชั้นความเหมาะสม
(ที่มา กรมพัฒนาที่ดิน, พ.ศ.๒๕๖๘)

๓) สถานการณ์การใช้เทคโนโลยีการผลิต

(๑) การใช้พันธุ์ดี

- ตรวจสอบความบริสุทธิ์ของเมล็ดพันธุ์ พิจารณามีเมล็ดข้าวพันธุ์อื่นหรือเมล็ดวัชพืชปนหรือไม่ ไม่มีโรคหรือแมลงทำลาย รูปร่างเมล็ดมีความสม่ำเสมอ ถ้าพบว่ามีเมล็ดข้าวพันธุ์อื่นหรือเมล็ดวัชพืชปน หรือมีโรค แมลงทำลายก็ไม่ควรนำมาใช้ทำพันธุ์

- การทดสอบความงอก โดยการนำเมล็ดข้าว จำนวน ๑๐๐ เมล็ด มาเพาะเพื่อดูเปอร์เซ็นต์ความงอก อาจทำ ๓-๔ ซ้ำ เพื่อความแน่นอน เมื่อรู้ว่าเมล็ดงอกกี่เปอร์เซ็นต์จะได้กะปริมาณพันธุ์ข้าวที่ใช้ได้ถูกต้อง

- คัดเมล็ดพันธุ์ให้ได้เมล็ดที่แข็งแรง มีน้ำหนักเมล็ดดีที่เรียกว่าข้าวเต็มเมล็ด จะได้ต้นข้าวที่เจริญเติบโตแข็งแรง

- ใช้เมล็ดพันธุ์จากแหล่งที่เชื่อถือได้

- อัตราเมล็ดพันธุ์ที่ใช้อัตรา ๑๕-๒๐ กิโลกรัม/ไร่

(๒) การเตรียมดิน

จะต้องปรับพื้นที่นาให้สม่ำเสมอ มีคันนาล้อมรอบและสามารถควบคุมน้ำได้ การเตรียมดินก็ปฏิบัติเช่นเดียวกับการเตรียมดินในนาดำ หลังการเก็บเกี่ยวข้าวแล้ว ควรปล่อยให้เมล็ดข้าวที่ร่วงหล่นในนา มีเวลาออกเป็นต้นข้าว เพื่อลดปัญหาข้าวเรื้อ หรือข้าววัชพืชในนา แล้วจึงไถตะ แล้วปล่อยน้ำเข้าพอให้ดินชุ่มอยู่เสมอ ประมาณ ๕-๑๐ วัน เพื่อให้เมล็ดวัชพืช งอกขึ้นมาเป็นต้นอ่อนเสียก่อนจึงปล่อยน้ำเข้านา แล้วทำการไถแปรและคราด หรือใช้ลูกทุบ จะช่วยทำลายวัชพืชได้ หากทำเช่นนี้ ๑-๒ ครั้ง หรือมากกว่านั้น โดยทิ้งระยะห่างกันประมาณ ๔-๕ วัน หลังจากไถตะไถแปร และคราดเสร็จเรียบร้อยแล้ว ชั่งน้ำไว้ประมาณ ๓ สัปดาห์ เพื่อให้ลูกหญ้าที่เป็นวัชพืช น้ำ เช่น ผักตบชวา ขาเขียด แห้วทรงกระเทียม ผักปอดและกกเล็ก เป็นต้น งอกเสียก่อน จึงคราดให้ละเอียดอีกครั้ง หนึ่ง ลูกหญ้าจะหลุดลอยไปติดคันนาได้ทางลม ก็จะสามารถช้อนออกได้หมด เป็นการทำลายวัชพืชวิธีหนึ่ง เมื่อคราดแล้วจึงระบายน้ำออกและปรับเทือกให้สม่ำเสมอ สำหรับผู้ใช้ลูกทุบหรืออีหลุก ย่ำฟางข้าวให้จมลงไปในดิน แทนการไถ หลังจากย่ำแล้วควรเอาน้ำแช่ไว้ ให้ฟางเน่าเปื่อยจนหมดความร้อนเสียก่อน อย่างน้อย ๓ อาทิตย์ แล้วจึงย่ำใหม่ เพราะแก๊สที่เกิดจากการเน่าเปื่อยของฟางจะเป็นอันตรายต่อต้นข้าว จะทำให้รากข้าวดำไม่สามารถหาอาหารได้ หลังจากนั้นจึงระบายน้ำออกเพื่อปรับเทือก

(๓) การปลูก

หว่านน้าตาม โดยการนำเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ถูกเพาะให้งอก มีขนาดตุ่มตา (มีรากงอกประมาณ ๑-๒ มิลลิเมตร) ไปหว่านลงในกระถางนา ซึ่งมีการเตรียมดินจนเป็นการทำนาในสภาพนี้มักจะให้ผลผลิตสูง หลังจากเตรียมดินเป็นเทือกดีแล้วระบายน้ำออกหรือให้เหลือน้ำข้างบนผิวนาน้อยที่สุด นำเมล็ดพันธุ์ข้าวที่งอกขนาด “ตุ่มตา” หว่านลงไปยังสม่ำเสมอทั่วแปลง ข้าวจะได้รับธาตุอาหาร แสงแดด และเจริญเติบโตสม่ำเสมอ ทำให้ได้ผลผลิตสูง โดยเดินหว่านในร่องแคบๆ ที่ทำไว้ หลังจากทำเทือกแล้วควรหว่านทันที กักน้ำไว้หนึ่งคืนแล้วจึงระบายออก จะทำให้ข้าวงอกและจับดินดียิ่งขึ้น

(๔) ระบบการให้น้ำ

เป็นกลุ่มมีระบบชลประทาน ชาวนาสามารถจัดหาน้ำได้ โดยขุดร่องเข้าในแปลง ดึงน้ำจากลำคลองต่าง ๆ ตามต้องการ โดยหลังหว่าน ๒-๓ สัปดาห์ข้าวตั้งตัวแล้วจึงเริ่มกักน้ำในระดับ ๕-๑๐ ซม. หลังจากที่ข้าวออกดอกหรือออกรวงประมาณ ๒๐ วัน ชาวนาจะเร่งระบายน้ำออก เพื่อเป็นการเร่งให้ข้าวสุกพร้อมๆ กัน

(๕) การดูแลรักษา การป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูข้าว

โรคและแมลง

- ใช้สารเคมีตามอัตราและระยะเวลาที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ โดยการสำรวจแมลงตามกระบวนการโรงเรียนเกษตรกร เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจในการใช้สารเคมีในการควบคุมการระบาดของโรคและศัตรูข้าว

- การใช้น้ำหมักชีวภาพสูตรกำจัดศัตรูพืช และสารชีวภัณฑ์ ได้แก่ ไตรโคเดอร์มา บิวเวอเรีย บีที สำหรับกำจัดศัตรูข้าว ผลิตและขยายเองเพื่อลดการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืช

วัชพืช เป็นปัญหาใหญ่ในการทำนาหว่านน้ำตม การปรับระดับพื้นที่ให้ราบเรียบสม่ำเสมอ และการควบคุมระดับน้ำจะช่วยลดประชากรวัชพืชได้ส่วนหนึ่ง ถ้ายังมีวัชพืชในปริมาณสูงจำเป็นต้องใช้สารเคมี

(๖) การใส่ปุ๋ย

ระยะกล้า ข้าวอายุ ๑-๒๕ วัน

- ใส่ปุ๋ยเคมีสูตร ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๒๐-๒๕ กิโลกรัมต่อไร่ หรือตามค่าวิเคราะห์ดิน เมื่อข้าวอายุ ๒๐ วัน รักษาระดับน้ำประมาณ ๕ เซนติเมตร

ระยะแตกกอ ข้าวอายุ ๒๕-๕๕ วัน

- ข้าวอายุ ๔๐ วัน ระบายน้ำออกปล่อยให้แห้ง ประมาณ ๕ วัน แล้วใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๒ สูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ ระบายน้ำเข้ารักษากระดับน้ำ ๕-๑๐ เซนติเมตร

ระยะข้าวตั้งท้อง ข้าวอายุ ๕๕-๘๕ วัน

- ข้าวอายุ ๕๕-๖๐ วัน (ระยะแตกกอสูงสุด) ใส่ปุ๋ยเคมีครั้งที่ ๓ (หากสังเกตเห็นใบข้าวมีอาการขาดปุ๋ย) สูตร ๔๖-๐-๐ อัตรา ๑๐ กิโลกรัมต่อไร่ ระบายน้ำเข้าและรักษากระดับน้ำ ๕-๑๐ เซนติเมตร ระวังไม่ให้ข้าวขาดน้ำ

ระยะข้าวสุกแก่ ข้าวอายุ ๘๕-๑๑๕ วัน

- ข้าวอายุ ๙๕-๑๐๐ วัน ระบายน้ำออกให้แห้ง เพื่อเร่งให้ข้าวสุกแก่พร้อมกัน

(๗) การเก็บเกี่ยว

เก็บเกี่ยวหลังจากระบายน้ำออกประมาณ ๑๐ วัน ระยะเวลาที่เหมาะสมสำหรับการเก็บเกี่ยว เรียกว่า ระยะพลับพลึง คือสังเกตที่ปลายรวงจะมีสีเหลืองกลางรวงเป็นสีทองอ่อน การเก็บเกี่ยวในระยะนี้จะได้เมล็ดข้าวที่มีความแข็งแรง มีน้ำหนัก และมีคุณภาพในการสี

(๘) การปฏิบัติหลังการเก็บเกี่ยว

หลังจากเกี่ยวข้าวเสร็จแล้ว เกษตรกรจะขายให้กับโรงสีทันทีในวันที่ทำการเก็บเกี่ยวข้าว หากเกษตรกรต้องการเก็บเมล็ดพันธุ์ไว้ใช้เอง เกษตรกรจะนำเอาเมล็ดข้าวที่ใช้ มาตากแดดเพื่อลดความชื้น ก่อนทำการคัดด้วยเครื่องคัดเมล็ดพันธุ์ เพื่อแยกสิ่งเจือปนออกไปก่อนจะนำมาบรรจุกระสอบเพื่อเก็บไว้ในฤดูถัดไป

๔) ปฏิทินการเพาะปลูก

เกษตรกรในอำเภอธัญบุรี มีการปลูกข้าว ดังนี้

ตารางที่ ๓๓ ปฏิทินการเพาะปลูกข้าวในอำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี

ชื่อสินค้า	ม.ค.	ก.พ.		มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
ข้าว	←					△					△		→
	▽									▽			
	←												→

สัญลักษณ์

↔ ช่วงฤดูปลูก

△ ปลูกสูงสุด

↔ ช่วงฤดูเก็บเกี่ยว

▽ เก็บเกี่ยวสูงสุด

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอธัญบุรี, พ.ศ. ๒๕๖๘)

๕) ต้นทุนการผลิต

อำเภอธัญบุรี มีพื้นที่ปลูกข้าวอยู่ในเขตชลประทาน มีต้นทุนการผลิตข้าว ดังนี้

ตารางที่ ๓๔ ต้นทุนการผลิตข้าว ปี ๒๕๖๘

ที่	ปัจจัยการผลิต	ต้นทุนการผลิต (บาท/ไร่)
๑	ค่าเช่าที่ดิน	๑,๐๐๐
๒	ค่าจ้างเตรียมดิน (ตีดิน+ลုပ်เพื่อก+ชักร่อง)	๔๐๐
๓	ค่าเมล็ดพันธุ์	๖๐๐
๔	ค่าจ้างหว่านเมล็ดพันธุ์	๕๐
๕	ค่าสารเคมีคุม-ฆ่า วัชพืช	๒๐๐
๖	ค่าสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลง	๒๐๐
๗	ค่าปุ๋ยเคมี	๘๐๐
๘	ค่าฮอร์โมน	๑๐๐
๙	ค่าจ้าง หว่านปุ๋ย , ฉีดพ่นกำจัดแมลงและโรคพืช , ฮอร์โมน	๓๕๐
๑๐	ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง (๒๕ ลิตร/ไร่)	๑๐๐
๑๑	ค่ารถเกี่ยวพร้อมนวด	๓๐๐
๑๒	ค่าใช้จ่าย อื่นๆ	๑๕๐
รวมต้นทุนการผลิต		๔,๒๕๐

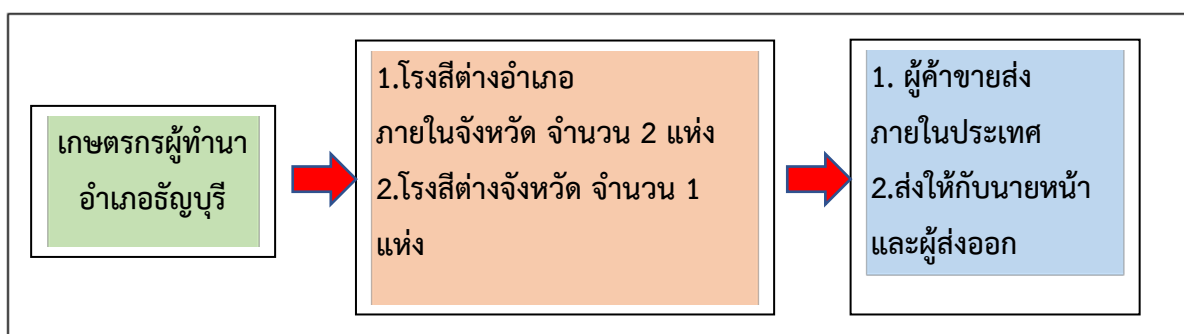
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอธัญบุรี, พ.ศ.๒๕๖๘)

๖) สถานการณ์การตลาด/วิธีการตลาด

(๑) วิธีการตลาด

เกษตรกรในอำเภอธัญบุรีส่วนใหญ่ จะขายข้าวเปลือกให้กับโรงสีข้าวต่างอำเภอ คือ โรงสีข้าวสหกรณ์การเกษตรคลองหลวง ตำบลคลองเจ็ด อำเภอกองหลวง และโรงสีข้าวสหกรณ์การเกษตรลำลูกกา คลอง ๑๓ ตำบลบึงคอไห อำเภอลำลูกกา และโรงสีภายนอกจังหวัด คือ บริษัท พิมานไรซ์ จำกัด ตำบลชุมพล อำเภองครักษ์ จังหวัดนครนายก ซึ่งเกษตรกรมีทางเลือกค่อนข้างน้อย ไม่มีอำนาจต่อรองด้านราคา

ภาพที่ ๑๑ แสดงวิธีการตลาดข้าว
(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอธัญบุรี, พ.ศ.๒๕๖๘)

๓) เกษตรกรต้นแบบในพื้นที่

มีเกษตรกรผู้ปลูกในอำเภอจำนวน ๒๕๓ ราย และมีเกษตรกรที่เป็นต้นแบบในพื้นที่ จำนวน ๖ ราย มีความรู้ ความชำนาญ องค์กรความรู้ในเทคโนโลยีการผลิต ที่มีความโดดเด่น ดังนี้

ตารางที่ ๓๕ ข้อมูล Smart Farmer ต้นแบบในด้านการผลิตข้าว

ที่	หมู่	ตำบล	อำเภอ	ปีที่เริ่ม	สาขา
๑	๒	บึงนาราง	ธัญบุรี	๒๕๖๐	ทำนาข้าว
๒	๑	บึงนาราง	ธัญบุรี	๒๕๖๐	ทำนาข้าว
๓	๓	บึงสนั่น	ธัญบุรี	๒๕๖๐	ทำนาข้าว
๔	๖	บึงนาราง	ธัญบุรี	๒๕๖๐	ทำนาข้าว
๕	๓	บึงสนั่น	ธัญบุรี	๒๕๖๐	ทำนาข้าว
๖	๓	บึงสนั่น	ธัญบุรี	๒๕๖๘	ทำนาข้าว

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอธัญบุรี, พ.ศ.๒๕๖๘)

๒) องค์กรเกษตรกร ที่เกี่ยวข้องกับข้าวในพื้นที่อำเภอธัญบุรี ดังนี้

ตารางที่ ๓๖ แสดงองค์กรเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสินค้าในพื้นที่

องค์กรเกษตรกร	จำนวน (แห่ง)	ชื่อกลุ่ม
ศพก.	๔	ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลบึงสนั่น, ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลบึงนาราง, ศจช. ตำบลบึงสนั่น, ศจช.เครือข่ายตำบลลำผักกูด
แปลงใหญ่	๒	แปลงใหญ่ข้าว หมู่ที่ ๓ ตำบลบึงสนั่น, แปลงใหญ่ข้าว หมู่ที่ ๖ ตำบลบึงนาราง
วิสาหกิจชุมชน	๓	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มนาแปลงใหญ่ตำบลบึงนาราง, วิสาหกิจชุมชน ศูนย์ข้าวชุมชนตำบลบึงสนั่น, วิสาหกิจชุมชนเกษตรปลอดภัยชุมชน ปฏิรูปที่ดินลือค ๑๐ ไร่
กลุ่มส่งเสริมอาชีพ	๑	กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตรเกษตรทฤษฎีใหม่บึงนาราง

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอธัญบุรี, พ.ศ.๒๕๖๘)

๒. การวิเคราะห์ Supply chain

๒.๑ การวิเคราะห์ Supply chain ของอำเภอธัญบุรี

ตารางที่ ๓๗ แสดงการวิเคราะห์ตาราง Supply chain

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติพื้นที่	สถานการณ์ปัจจุบัน	เป็นพื้นที่ลุ่มภาคกลาง มีการเพาะปลูกต่อเนื่อง (นาปรัง) เนื่องจากมีระบบชลประทาน แต่ต้นทุนสูงขึ้นตามค่าปุ๋ยและน้ำมัน	มีการส่งผ่านข้าวเปลือกไปโรงสีขนาดใหญ่ในปทุมธานี และจังหวัดใกล้เคียง (อยุธยา) เพื่อทำเป็นข้าวสาร	มีตลาดค้าส่งรองรับผลผลิตในพื้นที่ สามารถกระจายผลผลิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ
	ปัญหา Pain point	ค่าใช้จ่ายในการผลิตสูง (การเช่าที่ดิน, ปุ๋ย, ยาฆ่าแมลง)	ราคาข้าวเปลือกผันผวนเกิดการกดราคารับซื้อจากพ่อค้าคนกลาง และโรงสีที่ผูกขาด	โรงสีในพื้นที่อาจไม่เพียงพอต่อปริมาณข้าวในช่วงเกี่ยวพร้อมกัน
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	วางแผนการผลิตให้สอดคล้องกับฤดูกาล และสภาพแวดล้อม	สร้างตลาดขายตรงระหว่างโรงสีและชาวนา โดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง	เพิ่มมูลค่าสินค้า และสร้างอัตลักษณ์ให้สินค้า
มิติคน	สถานการณ์ปัจจุบัน	เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ที่ทำนาแบบดั้งเดิม และเริ่มมีการทำนาแบบใช้เทคโนโลยีเข้ามาเสริม มีการรวมกลุ่มเกษตรกรทำนา วิสาหกิจชุมชน และแปลงใหญ่ข้าว	พ่อค้าคนกลางเป็นคนรวบรวมผลผลิตส่วนใหญ่ในพื้นที่ และมีวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่ มีการรวมตัวกันเพื่อแปรรูปข้าวและผลิตสินค้าชุมชน	ผู้บริโภคในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็น คนทำงานในเมือง และประชากรแฝงในหมู่บ้านจัดสรร ซึ่งมองหาข้าวสารบรรจุถุงที่สะอาด และหาซื้อง่าย
	ปัญหา Pain point	ขาดแคลนแรงงาน	มีช่องว่างการสื่อสารระหว่างพ่อค้าคนกลางกับเกษตรกร	คนเมืองในปทุมธานีไม่ได้ซื้อข้าวจากชาวนาโดยตรง แต่ซื้อผ่าน Modern Trade
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	พัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่เข้ามาทดแทน และเพิ่มทักษะอาชีพให้สูงขึ้น	สร้างหน่วยงานกลางที่สื่อสารระหว่างเกษตรกรและโรงสี สร้างระบบแจ้งราคากลางและความชื้นแบบ Real-time เพื่อให้เกิดความยุติธรรมในการซื้อขาย	สร้างตลาดที่ผู้บริโภคเข้าถึงสินค้าชาวนาได้โดยตรง

ตารางที่ ๓๗ แสดงการวิเคราะห์ Supply Chain ของสินค้าข้าว อำเภอธัญบุรี (ต่อ)

		ต้นทาง	กลางทาง	ปลายทาง
มิติสินค้า	สถานการณ์ปัจจุบัน	ข้าวหอมปทุมธานี ๓๑ เป็นสินค้า GI ของอำเภอธัญบุรี มีจุดเด่นคือ มีความนุ่มและกลิ่นหอมคล้ายข้าวหอมมะลิ แต่ราคาถูกกว่า	สร้างมูลค่าเพิ่มให้สินค้า โดยการแปรรูปเป็นข้าวบรรจุถุงสุญญากาศ	สินค้าขาดอัตลักษณ์ที่จดจำได้ ถึงแม้จะมี GI แต่ยังไม่มีการสร้างมูลค่าเพิ่มสร้างแบรนด์ของพื้นที่
	ปัญหา Pain point	ผลผลิตยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด และเกษตรกรไม่นิยมปลูก เนื่องจาก ข้าวมีอายุยาว และอ่อนแอต่อโรคและแมลง คุณภาพข้าวเปลือกไม่สม่ำเสมอ	ผลิตภัณฑ์ไม่หลากหลาย ยังไม่มีมาตรฐานสินค้า และที่รูปแบบบรรจุภัณฑ์เป็นเอกลักษณ์	สินค้าขาดอัตลักษณ์ ขาดการควบคุมคุณภาพตามมาตรฐาน (ต่างคนต่างผลิต)
	แนวทาง/App tech. ที่จะใช้แก้ปัญหา	ปรับเปลี่ยนพันธุ์ข้าวให้ต้านทานโรคและแมลง รวมถึงข้าวเพื่อสุขภาพ กข. ๔๓ กข. ๗๙ เพื่อเจาะตลาดผู้บริโภคตรง	ขอรับรองมาตรฐานสินค้า และออกแบบบรรจุภัณฑ์ใหม่ให้เป็นเอกลักษณ์	สร้างแบรนด์ที่การันตีคุณภาพโดยหน่วยงานราชการในพื้นที่

(ที่มา : สำนักงานเกษตรอำเภอธัญบุรี, พ.ศ.๒๕๖๘)

๒.๒ การกำหนดกลยุทธ์ที่ได้จากการทำ Supply chain ดังนี้

๑) กลยุทธ์เชิงรุก

๑.๑ ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยส่งตลาดรับซื้อ

๑.๒ เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ให้ได้คุณภาพและมาตรฐาน

๑.๓ บูรณาการกับหน่วยงานการศึกษาในพื้นที่มีส่วนพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรและจัดสรรทรัพยากรด้านการเกษตรให้เกิดความคุ้มค่า

๒) กลยุทธ์เชิงแก้ไข

๒.๑ ให้ SMART FARMER ในพื้นที่ เข้ามามีบทบาทในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรผ่าน ศพก.

๒.๑ บูรณาการร่วมกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการพัฒนาต่อยอดการยกระดับคุณภาพสินค้าทั้งทางด้าน Value chain และการเชื่อมโยงด้านการตลาด

๒.๒ สนับสนุนปัจจัยการผลิตที่มีความจำเป็นต่อการลดต้นทุนของเกษตรกร

๓) กลยุทธ์เชิงป้องกัน

๓.๑ หลีกเลี่ยงการผลิตในช่วงฤดูกาลที่มีก่ประสบปัญหาพร้อมเตรียมแผนรับมือ

๓.๒ ส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสานเพื่อสร้างมูลค่าจากพื้นที่การผลิตให้เพิ่มขึ้น

๓.๓ ส่งเสริมการลดต้นทุนการผลิตจากการใช้สารชีวภัณฑ์และการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในพื้นที่การเกษตร

๔) กลยุทธ์เชิงรับ

๔.๑ สนับสนุนการดำเนินงานของ SMART FARMER และ YOUNG SMART FARMER ให้เป็นต้นแบบการทำการเกษตรที่ปลอดภัยจากสารเคมี และต้นแบบด้านการจัดการสินค้าเกษตร จนสามารถเป็นพี่เลี้ยงให้กับเกษตรกรในชุมชนได้

๔.๒ ถ่ายทอดความรู้และส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มผลผลิตคุณภาพดี

บทที่ ๓

บทสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

การพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ (Area-based Agriculture Development) คือการวางแผนส่งเสริมเกษตรกรรมโดยใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง (Area-based) กำหนดขอบเขตชัดเจน (ตำบล/อำเภอ/ลุ่มน้ำ) บูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาตรงจุด ตามความเหมาะสมของดินและน้ำ (Zoning) เพื่อยกระดับสินค้าเกษตรมูลค่าสูง เพิ่มรายได้และความยั่งยืนให้ชุมชน

องค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

- ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง (Area-based): ศึกษาข้อมูลทางกายภาพและสังคมในพื้นที่จริง เพื่อกำหนดทิศทางที่เหมาะสม (เช่น การใช้แผนที่ประกอบการวางแผน)
- การมีส่วนร่วม (Participation): ชุมชนและเกษตรกรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา วางแผน และดำเนินกิจกรรม
- การบูรณาการ (Integration): การทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และสถาบันการศึกษา
- การจัดการตลอดห่วงโซ่ (Value Chain): ตั้งแต่การผลิต (ต้นทาง) การแปรรูป (กลางทาง) จนถึงการตลาด (ปลายทาง)
- เกษตรกรเป็นศูนย์กลาง: มุ่งเน้นสร้างความเข้มแข็งให้กลุ่มเกษตรกรและยกระดับรายได้

ขั้นตอนการดำเนินงาน

- วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพื้นที่: ใช้ Mapping ผสมผสาน ข้อมูล Zoning เพื่อหาจุดเด่น-จุดด้อย
- เวทีชุมชน: ร่วมกันวิเคราะห์ Supply Chain และวางแผนพัฒนา
- ดำเนินการ: ขับเคลื่อนตามแผน (เช่น เกษตรแปลงใหญ่, เกษตรผสมผสาน)
- ติดตามประเมินผล: ปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- การใช้ทรัพยากรทางการเกษตรเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด
- เกษตรกรมีรายได้มั่นคงและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- สินค้าเกษตรมีคุณภาพได้มาตรฐาน (GAP, อินทรีย์)
- เกิดการสร้างมูลค่าเพิ่มและเชื่อมโยงตลาด

๑. แบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) ของทุกโครงการ

๑.๑ โครงการยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรมีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสู่การทำเกษตรสมัยใหม่ด้วยเทคโนโลยี Ai ทางเกษตร

ตารางที่ ๓๘ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) โครงการที่ ๑

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการยกระดับการผลิตสินค้าเกษตรมีคุณภาพ ปลอดภัย ได้มาตรฐานสู่การทำเกษตรสมัยใหม่ด้วยเทคโนโลยี Ai ทางเกษตร
๒. ชื่อแผนงาน	การพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันบนพื้นฐานของการใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี และความคิดสร้างสรรค์
๓. แนวทางการพัฒนา	๑. การปรับเปลี่ยนสู่เกษตรอัจฉริยะ (Smart Agriculture): การนำเทคโนโลยี Ai ทางเกษตร มาใช้เพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตต่อไร่ ๒. การยกระดับมาตรฐานสินค้า: มุ่งเน้นความปลอดภัยและมาตรฐาน เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ
๔. หลักการและเหตุผล	เกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงประสบปัญหาต้นทุนการผลิตสูง ผลผลิตมีความไม่แน่นอน และการใช้สารเคมีที่เกินความจำเป็น จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาเกษตรกรให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐานตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP พืช เพิ่มขึ้น ด้วยการขับเคลื่อนส่งเสริมสนับสนุนพัฒนาเกษตรกรผู้ผลิตพืชในแปลงใหญ่และในพื้นที่ทั่วไปที่มีศักยภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการสินค้าเกษตรที่ปลอดภัย มีคุณภาพ และได้มาตรฐานของผู้บริโภคภายในประเทศ
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อยกระดับมาตรฐานการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพและปลอดภัย ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรในอำเภอธัญบุรีเข้าสู่ระบบมาตรฐานความปลอดภัย ๒. เพื่อประยุกต์ใช้เทคโนโลยีเกษตรสมัยใหม่และเกษตรแม่นยำ เพื่อลดต้นทุนการผลิต
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. เกษตรกรผ่านการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัยเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า ๑๐ ราย ๒. เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตลงได้ ๑๐%
๗. พื้นที่เป้าหมาย	ตำบลบึงนาราง และตำบลลำผักกูด

ตารางที่ ๓๘ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) โครงการที่ ๑ (ต่อ)

หัวข้อ	รายละเอียด
๘. กิจกรรมหลัก	๑. อบรมเชิงปฏิบัติการ ถ่ายทอดเทคโนโลยีและสร้างองค์ความรู้ ๒. การศึกษาดูงานแปลงต้นแบบ ๓. การยกระดับมาตรฐานและคุณภาพสินค้า เตรียมความพร้อมขอรับรองมาตรฐาน
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอธัญบุรี./เทศบาล อบต./ สำนักงานเกษตรจังหวัด
๑๐. ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ	มกราคม ๒๕๗๐ – กันยายน ๒๕๗๐
๑๑. งบประมาณ	งบประมาณ ๕๐,๐๐๐ บาท (แหล่งที่มา: งบพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ปทุมธานี/หน่วยงานปกครองท้องถิ่น)
๑๒. ผลผลิต (Output)	๑. เกษตรกรจำนวนไม่น้อยกว่า ๓๐ ราย ได้รับการฝึกอบรมและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านเกษตรแม่นยำและการผลิตตามมาตรฐานความปลอดภัย ๒. มีการจัดตั้งแปลงต้นแบบจำนวน ๑ แห่ง
๑๓. ผลลัพธ์ (Outcome)	เกษตรกรสามารถลดค่าใช้จ่ายด้านปัจจัยการผลิต (ปุ๋ย, น้ำ, สารเคมี) ลงได้อย่างน้อย ๑๐% และผ่านมาตรฐาน GAP อย่างน้อย ๑๐ ราย

๑.๒ โครงการเพิ่มศักยภาพการปลูกข้าวที่เท่าทันต่อภูมิอากาศเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต

ตารางที่ ๓๙ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) โครงการที่ ๒

หัวข้อ	รายละเอียด
๑. ชื่อโครงการสำคัญ	โครงการเพิ่มศักยภาพการปลูกข้าวที่เท่าทันต่อภูมิอากาศเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต
๒. ชื่อแผนงาน	แผนงานยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาศักยภาพการผลิตของเกษตรกร
๓. แนวทางการพัฒนา	เสริมศักยภาพเกษตรกรและส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการดำเนินการ
๔. หลักการและเหตุผล	ในปัจจุบันการปลูกข้าวกำลังเผชิญกับอุปสรรคและความท้าทายจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ กระบวนการทำนาในพื้นที่มากกว่าครึ่งหนึ่งของทั่วประเทศมีส่วนในการปล่อยก๊าซเรือนกระจกถึง ๕๑% ของภาคเกษตรกรรมทั้งหมด สาเหตุหลักมาจากการทำนาแบบดั้งเดิมที่ขังน้ำไว้ในนาตลอดฤดูปลูกข้าว ทำให้เกิดก๊าซมีเทน ซึ่งส่งผลต่อภาวะโลกร้อนมากกว่าก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ รวมถึงการใช้ปุ๋ยที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ เพื่อหาแนวทางการร่วมกันในการแก้ปัญหาค่าความท้าทายเหล่านี้ ด้วยเป้าหมายเพื่อเปลี่ยนวิธีการปลูกข้าวในปัจจุบันไปสู่แนวทางการปลูกข้าวที่เท่าทันต่อภูมิอากาศ ลดก๊าซเรือนกระจก ควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของเกษตรกรรายย่อยให้ดียิ่งขึ้นในระยะยาว

ตารางที่ ๔๐ แสดงแบบสรุปโครงการแบบย่อ (Project Brief) โครงการที่ ๒ (ต่อ)

หัวข้อ	รายละเอียด
๕. วัตถุประสงค์ของโครงการ	๑. เพื่อส่งเสริมการเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ลดการเผาในพื้นที่ การเกษตร ๒. เพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรอย่างเป็นระบบ ๓. เพื่อสร้างความยั่งยืน ปรับปรุงสภาพแวดล้อมในแปลงนาให้สมดุล ลดการ ปล่อยก๊าซเรือนกระจก และเตรียมความพร้อมสู่การผลิตข้าวคาร์บอน เพื่อ รองรับตลาดโลกในอนาคต
๖. ตัวชี้วัดและค่าเป้าหมาย	๑. พื้นที่การเผาต่อซึ่งลดลง ๑๐๐% ๒. ต้นทุนการเตรียมดินและค่าปุ๋ยเคมีของเกษตรกรลดลงร้อยละ ๑๐
๗. พื้นที่เป้าหมาย	อำเภอธัญบุรี
๘. กิจกรรมหลัก	๑. จัดเวทีถ่ายทอดความรู้ ๒. จัดกิจกรรมการถ่ายทอดเทคโนโลยี สาธิต การฝึกปฏิบัติ ๓. จัดทำแปลงสาธิต
๙. หน่วยงานดำเนินการ	สำนักงานเกษตรอำเภอธัญบุรี/เทศบาล อบต./ สำนักงานเกษตรจังหวัด
๑๐. ระยะเวลาในการ ดำเนินโครงการ	มกราคม ๒๕๗๐ – กันยายน ๒๕๗๐
๑๑. งบประมาณ	งบประมาณ ๕๐,๐๐๐ บาท (แหล่งที่มา: งบพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด ปทุมธานี/หน่วยงานปกครองท้องถิ่น)
๑๒. ผลผลิต (Output)	เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ จำนวน ๘๐ ราย
๑๓. ผลลัพธ์ (Outcome)	ร้อยละของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีต้นทุนการผลิตลดลง ร้อยละ ๖๐

สรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

ตารางที่ ๓๘ แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/ กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินกิจกรรม			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือ ภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
โครงการยกระดับ การผลิตสินค้า เกษตรมีคุณภาพ ปลอดภัย ได้ มาตรฐานสู่การทำ เกษตรสมัยใหม่ด้วย เทคโนโลยี Ai ทาง การเกษตร	- เกษตรกร จำนวน ๓๐ ราย	๑) อบรมเชิง ปฏิบัติการ ถ่ายทอด เทคโนโลยีและสร้าง องค์ความรู้ จำนวน ๓๐ ราย ๒. การศึกษาดูงาน แปลงต้นแบบ จำนวน ๓๐ ราย ๓. การยกระดับ มาตรฐานและคุณภาพ สินค้า เตรียมความ พร้อมขอรับรอง มาตรฐาน จำนวน ๓๐ ราย	๑) เกษตรกรได้รับ การถ่ายทอดความรู้ ด้านการพัฒนา คุณภาพมาตรฐาน สินค้าเกษตร (GAP) จำนวน ๑๐ ราย ๒) เกษตรได้รับการ ถ่ายทอดความรู้ ด้านการใช้งาน เทคโนโลยี Ai ทาง การเกษตร เช่น แอปพลิเคชันโรคพืช	เกษตรกรที่ได้รับการ ถ่ายทอดความรู้ด้าน การพัฒนาคุณภาพ มาตรฐานสินค้า เกษตร (GAP) ร้อย ละ ๘๐ สามารถเข้า สู่ระบบการรับรอง มาตรฐานสินค้า	เกษตรกรมีส่วนร่วมใน กระบวนการดำเนินงาน ที่เน้นการลดต้นทุนการ ผลิต การเพิ่มผลผลิต มีตลาดรองรับภายใต้ การบริหารจัดการที่ดี สินค้าเกษตรมีคุณภาพ และได้รับมาตรฐาน สามารถเพิ่มศักยภาพใน การแข่งขันสินค้าเกษตร และสร้างความเข้มแข็ง ให้เกษตรกร	งบพัฒนา จังหวัด/ กลุ่มจังหวัด ปทุมธานี/ หน่วยงาน ปกครอง ท้องถิ่น	๒๕๗๐

ตารางที่ ๓๘ แสดงสรุปโครงการ/กิจกรรมตามกรอบการพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ (ต่อ)

โครงการ (Project)	ปัจจัยขาเข้า (Input)	กิจกรรม/ กระบวนการ (Activities)	ผลการดำเนินกิจกรรม			แหล่ง งบประมาณ	ปีที่ ดำเนินการ
			ผลผลิต (Output) (เห็นผลทันทีหรือ ภายใน ๑ ปี)	ผลลัพธ์ (Outcome) (เห็นผลภายใน ๒ ปี)	ผลกระทบ (Impact) (เห็นผลภายใน ๓ - ๕ ปี)		
โครงการเพิ่ม ศักยภาพการปลูก ข้าวที่เท่าทันต่อ ภูมิอากาศเพื่อลด ต้นทุนและเพิ่ม ผลผลิต	- เกษตรกรผู้ปลูก ข้าว จำนวน ๘๐ ราย	๑. จัดเวทีถ่ายทอด ความรู้ จำนวน ๑๐๐ ราย ๒. จัดกิจกรรมการถ่า ยทอดเทคโนโลยี สาธิต การฝึกปฏิบัติ จำนวน ๑๐๐ ราย ๓. จัดทำแปลงสาธิต จำนวน ๒ แปลง	เกษตรกรได้รับการ ถ่ายทอดความรู้ จำนวน ๑๐๐ ราย	ร้อยละของเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการมี ต้นทุนการผลิตลดลง ร้อยละ ๖๐	เกษตรกรร้อยละ ๑๐๐ สามารถปรับเปลี่ยน พฤติกรรมการทำงาน การเกษตรแบบดั้งเดิมสู่ การทำเกษตรที่เท่าทัน ต่อสิ่งแวดล้อม	งบพัฒนา จังหวัด/ กลุ่มจังหวัด ปทุมธานี/ หน่วยงาน ปกครอง ท้องถิ่น	๒๕๗๐

บรรณานุกรม

กรมป่าไม้. ป่าไม้ไทยแต่ละจังหวัดเหลือแค่นี้. (ออนไลน์). ๒๐๒๒. แหล่งที่มา:

<https://www.agenda.co.th/social/thai-forrest-by-province/>

กรมฝนหลวงและการบินเกษตร. ข้อมูลพื้นฐานสภาพอากาศ (น้ำฝน). (ออนไลน์). ๒๐๒๒. แหล่งที่มา:

http://rainmaking.royalrain.go.th/Data/Rain_water

กรมพัฒนาที่ดิน. แผนที่กลุ่มชุดดินจังหวัดปทุมธานี. (ออนไลน์). ๒๐๒๔. แหล่งที่มา:

<http://oss๑๑๑.ddd.go.th/soilr/Main%๒๐๐๕๐๑๖๔%๒๐Soil%๒๐Group.html>

กรมพัฒนาที่ดิน. Agri-Map Online. (ออนไลน์). ๒๐๒๔. แหล่งที่มา: <https://agri-map-online.moac.go.th/>

กรมส่งเสริมการเกษตร. ระบบฐานข้อมูลทะเบียนเกษตรกร. (ออนไลน์). ๒๐๒๔. แหล่งที่มา:

<http://www.farmer.doae.go.th>

เทศบาลนครรังสิต. ที่ตั้งและอาณาเขต. (ออนไลน์). ๒๐๒๔. แหล่งที่มา

<https://www.fundrangsit.com/index.php/main/content/๕>

เทศบาลนครรังสิต. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา (พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๒). (ออนไลน์). ๒๐๒๒. แหล่งที่มา:

<http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER๒๗/DRAWER๐๔๙/GENERAL/DATA๐๐๐๐/๐๐๐๐๓๗๙.PDF>

เทศบาลตำบลธัญบุรี. แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕). (ออนไลน์). ๒๐๒๔. แหล่งที่มา:

<http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER๔๑/DRAWER๐๐๙/GENERAL/DATA๐๐๐๐/๐๐๐๐๒๔๖.PDF>

เทศบาลเมืองบึงยี่โถ. แผนพัฒนาท้องถิ่น (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕). (ออนไลน์). ๒๐๒๒. แหล่งที่มา:

<https://www.buengyitho.go.th/public/list/data/index/menu/๑๑๕๖#gsc.tab=๐>

เทศบาลเมืองสนั่นรักษ์. แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา (พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๑). (ออนไลน์). ๒๐๒๒. แหล่งที่มา:

<https://sanarak.go.th/wp-content/uploads/๒๐๒๒/๐๒/tmแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา-min-๑.pdf>

สารานุกรมเสรี. คลองรังสิต. (ออนไลน์). ๒๐๒๔. แหล่งที่มา: <https://th.wikipedia.org/wiki/คลองรังสิต>

(๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕)

สารานุกรมเสรี. อำเภอธัญบุรี. (ออนไลน์). ๒๐๒๔. แหล่งที่มา: <https://th.wikipedia.org/wiki/อำเภอธัญบุรี>

(๘ กรกฎาคม ๒๕๖๕)

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑ ปทุมธานี. เขตการใช้ที่ดิน. กรมพัฒนาที่ดิน. (ออนไลน์) ๒๐๒๕. แหล่งที่มา:

<http://ro๑.ddd.go.th/data/รายงานตำบล/ปทุมธานี/อ.ธัญบุรี/ต.รังสิต.pdf>

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด. (ออนไลน์). ๒๐๒๕. แหล่งที่มา:

https://www.nesdc.go.th/ewt_dl_link.php?nid=๑๒๓๘๘&filename=gross_regional

AccuWeather. สภาพอากาศ ธัญบุรี, ปทุมธานี. (ออนไลน์). ๒๐๒๕. แหล่งที่มา:

<https://www.accuweather.com/th/th/thanyaburi/๓๑๘๘๘๘/july-weather/๓๑๘๘๘๘>

NovaBizz. แผนที่ท่องเที่ยวจังหวัดปทุมธานี. (ออนไลน์). ๒๐๒๕. แหล่งที่มา:

<https://www.novabizz.com/Map/๔๘.htm>

